

Sultz Sándor:

SZURROGÁTUM DELIKÁTESZ

-játék két részben-

Szereplők:

Mirabel

Dirth

Kapitány

Vendég

Dömper kisasszony

A játék egy rozzant tengerjáró tatján zajlik, távolabb a kikötő zsvajától.

A mű Hamvas Béla: "Bizonyos tekintetben" című kisregénye (1961.) szövegeit és néhány szituációját tartalmazza. Megírása tisztelgés is Hamvas Béla előtt.

ELSŐ RÉSZ

1; Dömper, Dirth

Dömper húst kockáz dühödten. Dirth szájharmonikázik. Dallam nincs: a levegőt kifújja, beszívja a hangszeren keresztül. Amikor elunja, a fejét csóválva a nyálát a hangszerből kiveri.

DIRTH Ez még mind semmi.

DÖMPER Most mi mind ez a mind semmi?

DIRTH Ahogy Mao Ce-tung elfoglalta Kínát, a koreai háború kitört, két évvel később a békét megkötötték, Sztálin meghalt, Beriját kivégezték, a Szuezi-csatornától az angolokat elűzték, Tibetet lerohanták és a nép felét kiirtották

DÖMPER Jó rég volt. Na és?

DIRTH Kína megtámadta Indiát, a kubai forradalom kitört, az afrikai népek önállóvá lettek, Kennedyt meggyilkolták...

DÖMPER Én meg utálok a nyers hús szagát.

DIRTH Akármelyiket el lehet hagyni és hozzá lehet tenni Kongót. Vagy az úrhajót. A Holdat.

DÖMPER Vauuu. És még?

DIRTH Semmi. Mindenki ott van, ahol van.

DÖMPER Na virnya.

DIRTH Később a valóság nyoma is eltűnt. Csak a történet maradt meg.

Dömper a húsvágó deszkára csap egy kilónyi húsdarabot.

DÖMPER Minek vartyog mindig maga?

DIRTH Semminek. Éppen erről.

Rövid csend után.

DÖMPER Sunnyog vissza a ketrecébe. Vagy befogja.

Dirth felnevet, aztán szájharmonikázni kezd.

2; Kapitány, Vendég, Mirabel

A kapitány és a vendég az eszméletlen Mirabelt cipelik. Vaslépcső. A kapitány zihál.

VENDÉG Tegyük le egy percre?

KAPITÁNY Bírom én. Dögnehéz.

VENDÉG Pedig amilyen ösztövért lett.

KAPITÁNY Biztos a csontjai szívták meg magukat.

VENDÉG A csontjai?

KAPITÁNY Néha ólom van a bűnben.

VENDÉG Ja.
KAPITÁNY Nem?
VENDÉG Alkalmas gondolat.
KAPITÁNY Vagy én múltam már el húsz éves.
VENDÉG Meg a kényelmesebb élete, Kapitány úr...
KAPITÁNY Engem a kaland hízlal, az unalom fogyaszt.
VENDÉG Aha.
A vendég megbotlik, Mirabel feje koppan a lépcsôn.
KAPITÁNY Hoppá.
VENDÉG Pardon.
KAPITÁNY Meredek ez a lépcsô. És néha a párától
csúszós lesz.
VENDÉG Alattomos.
Megálltak.
VENDÉG Rágyújt?

3; Dömper, Dirth

Szájharmonikázás, húskockázás.
DÖMPER Lepényke segíthetne. Inkább.
DIRTH Húst kockázni?
DÖMPER Csavarná fel a darálót.
DIRTH Nézze, Dömper kisasszony...
DÖMPER Hajnalban lúggal kimossa, azt is megígérte.
DIRTH Igaz, de az én helyzetemben...
DÖMPER Mit érdekel engem a maga helyzete? Belerokkanok a munkába, maga meg csak üldögel itten. Szerelje fel a húsdarálót!
DIRTH Rendben. De előtte...üzekedjen velem!
DÖMPER Megint kezdi.
DIRTH Hosszan, gyengéden, ahogy.
DÖMPER Nem.
DIRTH De miért nem?
DÖMPER Csak mert nem.
DIRTH Úgyis ez lesz az utolsó kívánságom. És akkor.
DÖMPER Akkor nem teljesül be.
DIRTH Mert ennyire visszataszítónak talál?
DÖMPER Segít?
DIRTH Rakott fát a füstölôbe?
DÖMPER Kérdeztem.
DIRTH Nekem mindegy. A kapitány magát teremti le érte. A beleket se mossa ki soha tisztességesen. Persze, hogy megbüdösödik némelyik kolbász.

DÖMPER Tehát nem segít.
DIRTH Üzekedik?

4; Kapitány, Vendég, Mirabel

Mirabel öntudatlan, nyöszörög. A kapitány és a Vendég cigarettáznak fölötte.

VENDÉG Talán csak tökrészeg. Vagy agyérgörcs.

KAPITÁNY Vagy mind a kettő.

VENDÉG Ahogy meg-megrándul...A lélegzete is akadozik.

KAPITÁNY Elég rondán haldoklik, az biztos.

Rövid csendben a nyöszörgést hallgatják, aztán.

KAPITÁNY No és magával még?

VENDÉG Velem. Semmi különös. Tizennyolc éve?

KAPITÁNY Nagy idő.

VENDÉG Mégis szinte rögtön...

KAPITÁNY Hogy mindketten egyazon percben botlottunk
Mirabelbe...

VENDÉG Különös.

Rövid csend. Mirabel felnyög, megfeszül, a feje a lépcsőhöz koppan.

VENDÉG Agónia, nemde.

KAPITÁNY A hajnalt talán megéri.

VENDÉG Mi van, ha fertőző beteg?

KAPITÁNY Láza nincs, mondjuk.

VENDÉG Maga a szakember...

KAPITÁNY Talán dicsekedhetek. Vevőim visszajárnak, ritkán
reklamálnak. A fűszerezésen és az alapos füstölésen
múlik minden.

VENDÉG Meg, gondolom, a hús minősége...

KAPITÁNY Persze, az is. No, fogjuk meg, mindjárt fent vagyunk.

Kéztől, lábtól megemelik Mirabelt, lépnek kettőt felfelé.

5; DÖMPER, DIRTH

Dirth ingerülten darálja a húst, zihál. Dömper kockáz.

DIRTH Maga...jellemző nőstény...arroganciával...kihasználja...
a bujálkodhatnékomat.

DÖMPER Csak darálja a Lepényke.

DIRTH És...elvárhatom, hogy...a normális...nevemen
szólítson. Mr. Drih Murikluemu Hassqargass.
Kétszer...két es' a végén. Nehéz megjegyezni?

DÖMPER Minek? Mert a muterja francia hercegnő volt? Húha.

Mert valami Cambridge-be végzett. Attól még maga...

A daráló kése nagyot reccsenve megakad.

DIRTH A fenébe!

DÖMPER A csontos cupákat dobja félre!

DIRTH Talán kegyed ne hajítsa bele a vejlingba!

DÖMPER De ha az a hájas a kés élezését megint az én béremből vonja le...

DIRTH Akkor mi lesz? Megver?

DÖMPER Pizskálja ki!

Dömper kockáz, Dirth szöszmötöl.

DIRTH Elkérem a régi kabinom kulcsát éjszakára.

DÖMPER Felőlem.

DIRTH Szerzek bort is.

DÖMPER És?

DIRTH Berúgunk, és. Így se?

DÖMPER Szart.

DIRTH Mért kéreti magát? Mi? Nézzünk oda! Mert maga után csak úgy bomlanak a férfiak? Dömperke! Maga nem szép ám. Maga egy loncsos luvnya. Örülnie kéne.

DÖMPER És nem örülök.

DIRTH Lotyó.

DÖMPER Kipizskálta már azt a porcot?

6; Kapitány, Vendég

A kapitány zihál, ahogy a vaslépcsőn lépkednek.

KAPITÁNY Az egyhangúság hiányzik. Az a lassúság, ami az ember életét meghosszabbítja. Az a nagyszabású unalom, a féléves utak monotóniája. A trópusokon a forróság és a nyílt tenger. A tündöklő üresség.

Különösen az éjszaka. A hajó orrán belebámulok a szűz sötétségbe...

A szárazföld megbetegít. Itt minden nap történik valami. Muszáj zabálnom, hogy idegekkel bírjam.

VENDÉG Húzza fel a horgonyt?

KAPITÁNY Mint ez a véletlen találkozás. Ne értse félre, nem önnel, hanem Mirabellel. Jól emlékszik még

Csincsajattira?

VENDÉG Azt az országot sajnos nem lehet elfeledni.

KAPITÁNY És a telepet.

VENDÉG Azt még kevésbé.

KAPITÁNY Mit gondol, végül is Mirabel gyújtotta fel?

VENDÉG A barakkot? Azt rendôrileg kitártnak tartom.

KAPITÁNY Mit ért azon, hogy rendôrileg kitárt?

VENDÉG Minden esetre valamit.

KAPITÁNY Ön akkoriban Mirabellel közeli viszonyban volt, mármint a munkája révén, úgy értem.

VENDÉG Sokszor kihallgattam.

KAPITÁNY Egyszer még...pihenjünk meg.
Leteszik Mirabelt, akinek a feje megint a lépcsôhöz koppan, felnyög. Csend.

VENDÉG Mintha mozgatná az ujjait, nem?
Rövid csend.

VENDÉG Tudja, hogy eredetileg teológus?

KAPITÁNY Mirabel?

VENDÉG Valami protestáns szekta. Vagy mi. Kiválóan rossz lelkész lett volna.

KAPITÁNY Mi? Ahogy ez bánt az emberekkel.

VENDÉG Persze, állandóan részegen...A szószékre felmenni?

KAPITÁNY Az ördög tudja.

VENDÉG Csodát tett volna. Voltak olyan mozdulatai, amelyektôl a víz kettéválik. Különösen, amikor harmonikázott.

KAPITÁNY Ó, az divat lett újra. Fent a hajón is van egy emberem, aki herflijén zümmögi át maradék napjait. Majd megismeri.

VENDÉG Tangóharmonika és teológia. Ez olyan modern dolog. Szentek a bordélyban és zsványok a szentélyben.

KAPITÁNY Majd megkérem a nômet, hogy készítsen valami finomat. Nos? Kiteszünk egy asztalt az orrhoz, nézzük a tengert, eszegetünk, koccintgatunk.

VENDÉG Azt a Szurrogátum kolbászt is megkóstolnám.

KAPITÁNY Hogyne. Megtisztelne, ha a delikáteszemrôl véleményét...Rugaszkodjunk még? A fene a kövérségembe.
Megragadják Mirabelt, folytatják az utat fölfelé.

KAPITÁNY Az ôrszobán találkozott vele elôször?

VENDÉG Elôtte. Meglátogattam. Mindjárt aznap.

KAPITÁNY Hogy a telepre megérkezett?

VENDÉG Körülménye nem volt valami különös. November közepe lehetett? Igen, kecsegeszezon. Étvágyam támadt rá. Bár az édesvízi hálnak sose voltam nagy barátja.

KAPITÁNY Más a varázsa, másképp is kell elkészíteni.

VENDÉG Azt mondták, keressem meg őt, ha valaki, Mirabel tud szerezni. Lakása még Csincsajantiban is meghökkentő volt. A betonpadlós szoba-konyha közepén állt a csikótűzhely, a felesége éppen ruhát főzött. A tömény szappanszag és a gőz. Az ablakot se lehetett látni. A tűzhely előtt a gyékényen két szurtos kölyök, a harmadik, nyolcéves fiú, zsámolyon ült és lekváros kenyeret evett. Mirabel az ágyban feküdt. Abban nem is rendes fű, vagy széna, inkább gyimgyom, túlnyomó részben somkóró és cickafark. Amivel letakarták, egykor talán piros szöttes lehetett, most a nagy barna, ragadós foltok...Gumiköpennyel takarózott, a lába kilátszott, elég retkes. Ennek a szegénységhez semmi köze. Züllöttség. A hokedlire ültetett, a kecségét biztosra megígérte.

KAPITÁNY Első benyomása róla?

VENDÉG Talán valami fokozott maszkulin bűz áradt belőle.

KAPITÁNY Az ízléstelenségig ápolatlan tudott lenni.

VENDÉG Hiszen papnak készült..

KAPITÁNY De otthagya. A nők.

VENDÉG Irtózott tőlük.

KAPITÁNY A nőktől?

VENDÉG Amit az is bizonyít, hogy egy pillanatig se tudott meglenni nélkülük. Kilenc gyermeke volt, és három felesége akkor, amikor megismertem. Lábáról a retket körmével vakarván mindjárt megvallotta, hogy életét egészen csendben, kis kertben, bájos és szorgalmas asszonnyal. Csak semmi szélsőség. A karfiolita szentektől is irtózott. Sose vágyott arra, hogy infernatív legyen. Úgy a harmincadik évét taposhatta akkor...Diákkorában aranyórát lopott.

KAPITÁNY Tegyük le, felérünk.

7; Dirth, Dömper. Kapitány, Vendég, Mirabel.

Dirth a szájharmónikán át lélegzik. Dömper tekeri a húsdarálót, dohog monotonon.

DÖMPER Az vagyok én. Egy állat. Rabszolga. Éhbérért ezt a mocskos munkát... Hajnaltól késő estig. És az életem. Lepény! Ezt hagyja abba!

DIRTH Kisasszony?

DÖMPER Ne ordenáréskodjék azzal a herflivel!

DIRTH Mért?

DÖMPER Mert idegesít.
DIRTH Csak lélegzem.
DÖMPER Majd nem lélegzik.
DIRTH Akkor azzal fogom idegesíteni. Vagy nem?
DÖMPER Mehettem volna a katonakórházba is. Hívtak.
Nôvérkének.
DIRTH Kegyedet nôvérkének...
DÖMPER Mért? Nem nézi ki?
DIRTH Nos...véres hússal bajmólódna csak ott is.
Kapitány és vendég érnek fel.
VENDÉG Ezt itt mind loptam. Kivéve a bort, azt hitelbe hoztam.
A vacsora teljes összege körülbelül negyvenkettô, de még egyszer megszámlolom. A pénzt majd megadja, még ma, szükségem van rá. Kilenc gyermekemet magamhoz akarom venni. Már aznap este ezzel állított be hozzám Mirabel.
KAPITÁNY Elöljáró! Jónapot, tat! Íme.
DÖMPER Na...
KAPITÁNY Engedje meg, a hölgy a barátnôm és munkatársam,
Dömper kisasszony.
A vendég kissé hökkenten.
VENDÉG Dömper? Dömper?!
DÖMPER Dömper. És?
VENDÉG Üdvözlöm.
KAPITÁNY Az úr pedig régi lakóm: Datolyás Lepény.
DIRTH Dirth Murikleanu Hassqargass.
VENDÉG Örvendek.
KAPITÁNY Lepény úr nálam marad, amíg felkészültnek érzi magát.
DÖMPER Az meg mi?
KAPITÁNY Ôt egyelőre tegyük a ketrecbe.
DÖMPER Most kit szedett nekem össze?
KAPITÁNY El se hinné, drága! Egy régi barát a Csincsjantiban töltött idôkbôl. Hercegem, segítene?
Amíg Mirabelt a kapitány és Dirth a ketrecbe teszik.
VENDÉG Látom, készül az a híres kolbász. A töltelékbe a belsőségeket is bedarálják?
DÖMPER Kapitány! Megmondtam, hogy beteg emberekkel nem dolgozom.
VENDÉG Szokás néhol. Elvégre a szív, a tüdô is izom. Nem? No persze a vese lehet bûdös. A máj és a lép ellenben...

DÖMPER Mi van?!

KAPITÁNY Halat! Ez az! Halat sütünk! A találkozás örömére, és Mirabel barátunk tiszteletére. Mit szól hozzá?

VENDÉG Remek.

KAPITÁNY Van is mellé jófajta fehér borom. Hercegem, ha már úgyis kicsellengett a tatra, nem hozna fel néhány palackkal máris? Tessék, a raktár kulcsa. Megtenné?

DIRTH Hozhatok.

Dirth léptei távolodnak, vasajtó csapódik.

KAPITÁNY Kecsegem sajnos nincs. De lepényhal még van a hűtőben. Dömper!

DÖMPER És a sok bűdös hússal mi lesz?

KAPITÁNY Húsz perc alatt kisüti.

DÖMPER Talán maga darálja le?

KAPITÁNY Csinálja. Nem vitatkozik. Végrehajtja.

Dömper dühösen csapja le a húst. Elcsörtet. Ajtó csapódik. A kapitány sóhajt.

KAPITÁNY Dömper.

VENDÉG Dömperek?

KAPITÁNY Nem állhatják meg morgás nélkül. De... foglaljon helyet! Mindjárt kicipelek egy asztalt a hajóorrba.

VENDÉG Jó lesz itt is.

KAPITÁNY Ha a nyers hús szaga nem zavarja...

VENDÉG Miért zavarna? Sôt! A kolbászkészítésben is van valami misztérium...

KAPITÁNY Ugye? A kolbász az emberi találmányok egyik legnagyobb szerűbbike. Mint a beszéd, a tűz, a kôbalta, a fém, a.. Az isten?

VENDÉG Hogyne, az isten is.

KAPITÁNY A fűszerezés teszi. A jó kolbász az ízlelés himnusza. Minden túlzás nélkül: készítésének az a titka, hogy nem szabad túlzásba vinni. Ezt nem is bíznám másra. Még egy Dömper kisasszonyra se.

Ez nyilván egy merész, noha megfontolt férfi dolga.

VENDÉG Amilyennek önt ismertem meg, kapitány.

8; Kapitány, Vendég, Mirabel, Dirth

Dirth tér vissza néhány üveg borral, a tálcán összeütődnek a palackok.

KAPITÁNY Hoppá. A borocska.

DIRTH Lôre.

KAPITÁNY Parancsol?

DIRTH Nem bor ez. Lôre.

KAPITÁNY Nem baj, fiam. Ketrece mellett leül.

Dirth lerakja a tálcát, a ketrechez megy, leül.

VENDÉG Chardonay? Nem olyan rossz ez halhoz.

A kapitány felnevet.

KAPITÁNY Hopp, dugó ki! Koccintsunk!

Az egyik palackból a dugót kihúzza, tölt.

Közben Mirabel felnyög.

VENDÉG Mégis agyvérzés lesz ez.

KAPITÁNY Ô is csak a fejétôl büzlik, akár a hal.

VENDÉG Magához kívánta venni a gyermekeit.

KAPITÁNY Igen?

VENDÉG Nevelésüket nem bízta volna másra. Elzülленének-mondta nekem a retkes lábú, miközben a lopott kecségéket sütöttük. Az árvaszék ötöt nem adott ki, a hatodik második feleségénél volt, az asszony rosszul bánt vele, Mirabel ellen uszította. Mirabelt beperelte, mert tartásdíjat nem fizetett neki. Az árvaszék szerint Mirabel megbízhatatlan, iszákos és gyermeknevelésre minden szempontból alkalmatlan.

KAPITÁNY Akkor erre is koccintunk.

VENDÉG Még két további bírósági tárgyalásra készült. Ha jól emlékszem, az egyik harmadik felesége bontóperének negyedik tárgyalása, a másik éppen regnáló anyósával szemben, aki azzal vádolta, hogy ágyneműjét ellopta, eladta, és a pénzt egy nôvel elitta. Ami tulajdonképpen igaz -vallotta meg nekem. De egy egész sereg enyhítô körülményt sorolt fel elôttem. Többi között, hogy jó ember, és pedig nem képmutatásból, hanem mert lezuhant lélek, aki ebben a démoni világban kimondhatatlanul szenved.

KAPITÁNY Démoni, mi?

VENDÉG És kétségbeesett vergôdésében beszámíthatatlan.

KAPITÁNY Jó kifogás.

VENDÉG Csakugyan. Mirabel elôttem gyakran védekezett azzal, hogy ô ultranormális.

DIRTH Az jó szó.

KAPITÁNY Remélem, hatósági minôségében felpozozta érte.

VENDÉG Kíváncsivá tett. Érvelése szerint: rájött, hogy az élet nem élhetô.

KAPITÁNY Ezt már egy gyerek is legalább ötezer éve tudja.

VENDÉG Ô ezt a realitást nem fogadja el.

KAPITÁNY És azért gyújtotta fel a barakkot?
VENDÉG A baj, hogy senki nem fogadja el.
KAPITÁNY Ostobaság.
VENDÉG Valamint azt is állította, hogy istennel jó a viszonya, a legjobb úton ahhoz, hogy Mirabel kedvéért a valóságot megváltoztassa.
KAPITÁNY Isten? Nocsak. Hallja ezt, Lepény?
DIRTH Erről az emberről beszélnek?
KAPITÁNY Tehát isten gyújtotta fel a barakkot.
VENDÉG Őt ezzel így kifejezetten nem vádolta. Viszont magam se zártam ki az öngyulladás lehetőségét.
KAPITÁNY Magától semmi nem kap lángra.
VENDÉG Egy szikrától. Gondatlanság?
KAPITÁNY Lehet?
VENDÉG Túl egyszerű.
KAPITÁNY Hercegem! Ránéz Dömper kisasszonyra, megtalálta-e azt a lepényhalat.
DIRTH Szolgája...
Dirth kimegy.
KAPITÁNY A harmadik korty Mirabelre?
Koccintás, kortyolás.
KAPITÁNY No.
VENDÉG A maga hercege mindig ilyen morcos?
KAPITÁNY Kissé magányos.
VENDÉG Mért nem megy el? Úgy értem, elmehetne?
KAPITÁNY Ha akarna? Persze.
Mirabel felnyög, mormog.
VENDÉG Nézze csak! Megfordult volna?
KAPITÁNY Azt mondja?
VENDÉG Nem a hasára fektették?
VENDÉG Talán mégis csak tökrészeg.
KAPITÁNY Meglátjuk.
VENDÉG Magányos és elégedetlen volt mindig ő is. Bár lénye otthonos, kedélye jó. Desperát despotának nevezte magát, nem pusztán a szójáték kedvéért. Valahogy kiszorult a többiek közül. Úgy vélte, talán tudja, miért. A tisztességével, azt mondta...
KAPITÁNY Mirabel? A tisztességével?!
VENDÉG Eleinte. Nem volt hajlandó disznóságokat elkövetni. Alkalmazkodni? Igen. Ezzel az alkalmazkodni képtelenséggel vitte túlzásba a tisztességet. Ezért lett

csavargó. Törvénytelen egzisztencia. Mint a gengszter, a terrorista vagy az aszkéta. Korunk hôsei.

KAPITÁNY Látom, magára is nagy hatással volt, ha ilyen pontosan megjegyezte a szavait.

VENDÉG Ezen nem segít a teológia- mondta, sem a nôk. Bár biztos tudatában volt annak, hogy ô van belül, egyedül a közösség helyén, és a társadalom van kívül. Csak egészen kevés ember marad bent.

KAPITÁNY Ezt nem nagyon értem.

VENDÉG Ez olyasvalami, amit nem a számbeli többség dönt el, hanem valami egészen más. Ez a hiteles létezés jelenléte.

A kapitány tölt a poharakba.

VENDÉG Erre is igyunk?

KAPITÁNY Hogyne innánk?

VENDÉG Az egészségére.

Isznak, elégedetten csettintenek.

KAPITÁNY Csak becsapta magát.

VENDÉG Tudta. És utálta magát érte. Közben tálalta is a kecségét, vajon párolva, petrezselyemmel megszórva.

KAPITÁNY Ahogy kell.

VENDÉG Tudta, hogy, tehát így nem csapta be. Ez csak akkor történne meg, vélte, ha szándékaról bármit is eltitkolna és a megcsalásra kísérletet tenne. Ez vele nem történhet meg. Ha hazudik, mint mi többiek, azonnal megmondja, amit mi nem teszünk semmiképpen. Hiszen azt is rögtön közölte, hogy a kecségéket lopta, és most pénzt kér érte, és hogy mire. Irtózik a farizeusoktól. Törekvésére, hogy a kilenc gyermekével együtt legyen, remény alig van. Mert például a pénzt, amit tőlem kap a kecségékért, a kocsmába viszi. Nem mintha ott harmonikálásával nem keresné meg a napi berúgásra valót. De félelmetes és leköpni való ösztöne az, hogy önmagát beszennyezze. Bűnéhes embernek tartotta magát. Többnek: szomjas a mocsokra. Ne feledjem: a kecségék nagyok voltak, részemet nem is voltam képes megenni, erre ô a maradékot tányéromból kivette és felfalta.

KAPITÁNY Volt valami gyanús a közvetlenségében.

VENDÉG A többség hihetetlen erőfeszítéseket tud tenni, hogy a tisztessége látszatát fenntartsa, holott éppoly becsstelen, mint akárki más.

KAPITÁNY Igen, mindig be volt rúgva.

VENDÉG Velem sose volt se szemtelen, se tolakodó, se aljas.

KAPITÁNY Kedves ember. Kedves és egzaltált.

VENDÉG Elvetemültsége lebilincselő. Nyíltságában nem volt hazugság. Csak annyi, amennyi elengedhetetlen ahhoz, hogy az ember egyáltalán beszéljen.

KAPITÁNY És az okossága.

A kapitány tölt, koccint.

KAPITÁNY Méghogy ez a bor lőre? Bolond ez a Datolyás Lepény.

Isznak, a vendég halkán böffent, aztán.

VENDÉG Mirabel véleménye a világról? Erről sokat tűnődtem. Az ember kétségbeesetten vergődik. Egyszer előadást tartott arról, hogy a realitás az igazságtól való elhagyatottság. Ezt másként, mint egy átvilágítottabb tudatossággal el sem lehetne viselni. Aki ezt nem teszi, először áruló lesz, aztán beleőrül. Az emberek túlnyomó része ilyen eszelős örült, aki a realitást realitásnak nevezi. Nézze csak jól meg, szólt, kétféle ember van. Az egyik minden nappal reálisabb lesz, a másik minden nappal tudatosabb. A kettő együtt nem megy. A reális emberek többnyire becstelenedek és az alkalmazkodók és a megalkuvók és a hitványak. Abban a hiszemben vannak, hogy ennek így kell lenni, és ebbe lassabban vagy gyorsabban beleőrülnek. A tudatosak azok, akik az egészet nyomon tudják követni, ettől szenvednek, és tudatukkal ezt a becstelenséget igyekeznek átvilágítani. Tudják, hogy elhagyatottságban élnek.

KAPITÁNY Kinyitok evés előtt még egy palackot?

VENDÉG A nők legalább lefeküsznek. Bár ez semmit nem jelent. Csak azért művelik ezt, nehogy oda kelljen magukat adni. Sírni való nyomorultak.

KAPITÁNY Ez az. Nincs kiút.

A dugó pukkan. A kapitány tölt. Koccintanak, isznak.

KAPITÁNY Estére talán enged valamit a hőség a tenger felől.

VENDÉG Ez a sok hús nem romlik meg?

KAPITÁNY Ó, hamar bekerül a füstölőbe.

VENDÉG Szívesen segítek.

KAPITÁNY Ugyan. Inkább igyunk!

Koccintanak, isznak.

KAPITÁNY Igen. Egzaltált volt. Részezségében mintha máglyán égne és a lángokban félrebeszélne. Sokszor láttam a

kocsmában. Tetszett a harmonikálása, de nem vagyok szakértő.

VENDÉG Silány zenét csinált. Ám ezt is egzaltáltan. Jól mondta, ahogy a máglyán ég. A harmonika szívó hangjaitól irtózom. De ezeket Mirabel csaknem el tudta tüntetni. A fúvókat hangsúlyozta. És benne volt, ami a beszédében. A bemocskolódásban való felszabadulás. Az ujjongás a romlásban. A megdicsőült kétségbeesés. Amit ő a tudatosságnak nevezett. A szennyben való kéjes elmerülés.

9; Vendég, Kapitány, Mirabel, Dömper

Dömper jön vissza a fedélzetre. Két tányért, evôeszközt csap az asztalra.

KAPITÁNY No, Dömperke...Sül az a hal?

DÖMPER Sül.

KAPITÁNY És mikor lesz kész?

DÖMPER Majd ha kész lesz.

Mirabel nyög fel. Dömper a ketrechez megy.

DÖMPER Ez így fog megdöglenni?

KAPITÁNY Mert?

DÖMPER Mert ki kéne véreztetni, nem? De ha nem, nem. Nem az én üzletem...

KAPITÁNY Csak részeg.

DÖMPER Ez? Habzik a nyála.

KAPITÁNY Ha annyira aggódik érte, például mosdassa meg!

DÖMPER Én?!

Dömper méltatlankodva távozik, magára csapva a vasajtót.

KAPITÁNY Van neki egy modora, mi?

VENDÉG Ezt a Dömpert hol találta?

KAPITÁNY A kikötő bordélyában.

VENDÉG Manapság nehéz rendes személyzetet találni.

KAPITÁNY Így igaz. Majd felhergel ez is, azt akkor adok neki. Azt mondja Mirabelünkről, "ez".

VENDÉG Nem ismeri.

KAPITÁNY Attól még... Töltök.

VENDÉG Berúgok.

KAPITÁNY Nem gond az. Vagy igen?

Koccintanak, isznak.

VENDÉG Rájöttem, mi az, ami mindig meghökkentett benne.

KAPITÁNY Mirabelben?

VENDÉG Nem a fejvesztett ember feldúltsága volt az övé.
Éppen ellenkezőleg. Éberén végiggondolt rendszer.
Egzakt. Érti?

KAPITÁNY Amennyiben?

VENDÉG Olyan feldúlt élete, mint amelyen az övé volt,
sokaknak van. De el se tudok képzelni senkit, aki
ebben önmagát át tudja világítani, és létének tartalma
nem az örült züllöttség, hanem tudatának világossága.
Az ember, aki aljasságával lépést tud tartani.

*Dömper jön vissza. Bemegy Mirabelhez a ketrecbe. Mirabel
nyögdécsel mosdatás közben öntudatlanul.*

KAPITÁNY Megmosdatja mégis.

DÖMPER Csak letörölöm a pofájáról a nyálat.

KAPITÁNY Jó lány.

DÖMPER Hányinger.

VENDÉG Ez az. Nem egyre reálisabbnak, hanem egyre
tudatosabbnak kell lenni. Hihetetlen, mondta, hogy
egy olyan tetűnek, mint ô, ilyen óriási élete legyen. És
nem csupán neki, hanem szinte mindenkinek. Hogy
lényünk térfogatán tízmilliárdszorosan túlnőjön a
létünk. És a létező világ egésze, vagyis végtelen
legyen. Ez a tetű, vagyis mi, tetűk, akik vagyunk itt és
mindörökké.

KAPITÁNY Pont szószékre való gondolatok.

Dömper felröhög.

DÖMPER Ámen.

KAPITÁNY Kegyed min gyöngyözik?

DÖMPER Mert?

KAPITÁNY Mert imádom, amikor kacag.

DÖMPER Ezt csak jól fejbeverték. Látják?

Kapitány és vendég a ketrechez mennek. Tűnődve nézik.

DÖMPER Aztán fektében megrugdosták.

KAPITÁNY Valami balul üthetett ki számára.

DÖMPER Vagy jobbul.

VENDÉG Mandátuma Csincsajantiban Mirabelnek akkoriban
járt le. Nem bánta. Úgy vélte, egy inkarnációja megint
elmúlt. Az ember szamaragol, hogy a szamarat
megkeresse. Mert aki számaron ül, az maga is számár.
Két és fél évig rejtőzött a barakkoknál, ám a hatóság
már rátalált. El kellett tűnnie. Mutatta felszólításait és
idézéseit. A nô iránt, akit volt szerencsém első
alkalommal látni, mosás közben, prepotens

testiségében, irtózatossá érezte magát. A nők tíz körmükkel ragaszkodnak a múlandósághoz.

DÖMPER Magának aztán van egy dumája.

KAPITÁNY A nőkről ezt magam is észrevettem.

VENDÉG Attól a némbertől két gyermeke volt, vadházasságban élt vele. A nagyobbacska fiú, kit a szobában még láttam, első házasságából származott. Őt nevelő intézetből szöktette meg, abból az ügyből is jogeset lett, visszavitték, újból megsöktette. Közben bigámia miatt nyolc hónapot ült. Utált börtönben lenni. A fiából koldust és tolvajt nevelt.

DÖMPER Szerencsétlen kölyök.

VENDÉG Jogi tanácsot kért tőlem. Mutatta papírjait. Hosszú ideig senki nem bujkálhat. Elkallódnál alig lehet.

KAPITÁNY Meghalni maximum.

VENDÉG Az se megoldás mindig.

KAPITÁNY Azokban a napokban tehát már a hatóság elől menekült.

VENDÉG Ha egyszer mindazt a törvényteleniséget, vallotta meg nekem, egyesítenék, hónapokig tartó per lenne belőle. Ötszáz oldalas vádirat.

KAPITÁNY Életrajz és sírfelirat?

VENDÉG És a súlyos ítélet. Indoklás? Szerinte a realitás iránt való sértő közöny, kihívó és arcátlan önkény. Így értelmezték volna summázva tetteit. Ha egyáltalán megértik. Vázolta védőbeszédét is.

Bűneim a társadalomból való kiszorulás eredménye, és én, kérem, inkább részvétre szorulok, nem arra, hogy bezárjanak.

KAPITÁNY Köpnek azok a részvétre.

VENDÉG Más papírokat is mutatott. A beadványait. Főleg az árvaszékhez, nevelőintézetekhez, árvaházakhoz és bíróságokhoz.

KAPITÁNY De eltűnt a környékről. Maga, mint a nyomozás vezetője, miért nem tartóztatta le?

VENDÉG Mert én a gyújtogatót kerestem.

KAPITÁNY Az volt csak a dolga. Értem.

DÖMPER Maga rendőr?

KAPITÁNY Már nem.

VENDÉG Attól félt, hibbantnak nyilvánítják. A szokásos eljárás szerint, amikor nem értenek valamit. Kiderítik a vádlottról, hogy bolond. Jön az orvosszakértő, álljon

féllábra, szemét hunyja be, kezét nyújtsa ki, forduljon meg, ujjait feszítse szét, az eredményt a gépírónőnek lediktálja: neuropata, súlyos alkoholizmus, kórházba utal.

KAPITÁNY Erre koccinthatnánk megint.

A kapitány tölt, koccinthatnak, isznak.

VENDÉG Nukreális korszak. Támolygás a megváltatlanságban. Vérfagyasztó tévedés áldozatai vagyunk.

KAPITÁNY Még mindig Mirabel tanítását idézi?

VENDÉG Azt hisszük, hogy a rossz hasznosabb, mint a jó. Erre mind rosszak leszünk. De ez nem elég. Aztán azt hisszük, hogy a rossz érdekesebb, mint a jó. Erre a rosszra berendezkedünk, büszkék vagyunk magunkra. De még ez se elég! Azt hisszük, hogy a rossz a realitás, erre a jót elnevezzük idealizmusnak. Elméletet csinálnak. Ez a hármass borzalom. Érti?

Dömper rekedten felsikkant, Mirabel szónokol fel.

MIRABEL Ellenállás nélkül minden megy tovább! Mintha semmi nem történt volna. Térdre, gyarló Mirabel, hiába imádkozol! Álmaim végén járok.

Mirabel ismét eszméletét veszti.

10; Mirabel, Kapitány, Vendég, Dömper

Hökkent csend után.

KAPITÁNY Hoppá?

DÖMPER Megint kinyúlt.

KAPITÁNY Hiszen gondoltuk, hogy csak részeg.

DÖMPER Meg félholtra verték.

KAPITÁNY Akkor semmi komoly. Mondjuk, annyira nem is voltunk megijedve, ugyebár? Hehe. Dömper drága, nem sült meg az a hal?

DÖMPER Honnan tudjam?

KAPITÁNY Talán ha becsoszogna és megnézné?

DÖMPER Lepény úr ügyeli, nem?

KAPITÁNY Ja! Rendben. Akkor folytatja a darálást.

DÖMPER Egyszer megcsinálhatná maga is.

KAPITÁNY Meg?

DÖMPER Meg.

KAPITÁNY Egyszer. De mint tudjuk, az a kivétel, ami erősíti a szabályt, hajlamos egyre gyakoribbá válni.

Hovatovább odáig szaporodik, hogy a kivételből lesz a szabály. Nemde?

DÖMPER Ma akkor se dolgozok.

KAPITÁNY Nem? Mért nem?

DÖMPER Csak.

KAPITÁNY Nincs vasárnap.

DÖMPER Nekem sosincs vasárnap. Felôlem rúgjon ki.

VENDÉG Dehát szívesen segíték, mondom!

KAPITÁNY Dömper kijön a ketrecből. Dömper darálja a húst.
Végrehajtani.

Dömper morgolódva kijön a ketrecből, darálni kezd. A vendég megáll a ketrec mellett.

VENDÉG Mirabel?

A Kapitány Dömpert egzeciroztatja.

KAPITÁNY Lassabban tekerje! Nem hallja? Las-sab-ban. Ha elsiet a darálást, ruskós lesz a pép. Még hányszor magyarázzam?

Dömper teljesen lelassít.

KAPITÁNY Heccel. Gyorsabban.

VENDÉG Mirabel, barátom!

KAPITÁNY Most jó. A füstölő?

DÖMPER Mi van vele?

KAPITÁNY Rendben?

DÖMPER Talán ellenôrizze, ha nem hiszi.

KAPITÁNY A fokhagymát hajnalban megpucolta?

DÖMPER Ennek a rendôrnek teszi az agyát?

KAPITÁNY Miféle divat az ma, hogy cselfeskedik velem?

DÖMPER Elegem van! Afféle!

VENDÉG Mirabel!

DÖMPER Maga meg hagyja békén azt a szerencsétlent!

VENDÉG Pardon.

KAPITÁNY A vendégemmel is pimaszkodik.

VENDÉG Nem, nem, kapitány úr. Igaza van.

KAPITÁNY Csak kelepelj. Majd megkapod.

DÖMPER Meg, mi?

VENDÉG Koccintsunk inkább!

KAPITÁNY Nyitni kell üveget.

A kapitány kihúzza a dugót, tölt, koccintanak. Mielôtt innának.

MIRABEL Piros Bugyelláris.

Hökkent csend, aztán. Mirabel lassan, nehezen artikulálva beszél.

Úgy... hívták... azt a kocsmát, ahol... esténként
harmonikáltam... Csincsajattiban?

VENDEG Mirabel!
MIRABEL Napközben meg... éjjeliôr voltam. Nem kínálnának meg... azzal a borral... engem is?
DÖMPER Na...!
KAPITÁNY A piacon szedtük magát össze.
Mirabel fel-felnyögdécselve, de egyre tisztább tudattal.
MIRABEL Brixol. A nô. Akivel... akkoriban együtt éltem a... baraknál. Többek között.
DÖMPER Az nem egy illatosító volt, a brixol?
VENDEG Klozettban leplezni a szagot.
DÖMPER És az volt a felesége neve?
MIRABEL Úgy van.
DÖMPER Gyöngéd...
MIRABEL A nôkhöz... mindig.
KAPITÁNY Fáradjon ki a ketrecbôl, foglaljon helyet!
Örvendek! Sikerült alaposan ránk ijesztenie.
VENDEG A gyógyulására!
Koccintanak, isznak. Mirabel szinte teljesen magánál.
MIRABEL Én ugyan... nem kedvelem, ha... egy klozett... illatosítva van. Az.. legyen bûdös.
KAPITÁNY No és mit keresett a piacon?
MIRABEL Amit... szoktam.
VENDEG Lopni próbált?
MIRABEL Lopni?
DÖMPER De fejbe csapták.
Mirabel elveszi az üveg bort, nagyrészét hosszú kortyokban megissza, a maradékot a fejére locsolja.
KAPITÁNY Hoppá.
VENDEG A huzat a régi.
MIRABEL Ez az.
KAPITÁNY Fürödjön csak a boromban nyugodtan...
DÖMPER Nézzed mán'! A varacskos barom.
Mirabel teljesen feléled.
MIRABEL Ne higgye, hölgyem, hogy dilettáns vagyok.
VENDEG Dilettáns alatt azt érti: akinek rossz a lelkiismerete
Az ember tetteit magatartásával építse alá.
Vagyis a tetteket tegye szellemivé.
Dömper rekedten felkacag.
DÖMPER Maga aztán egy fürtelem.
KAPITÁNY Csevegünk, Dömperke?
DÖMPER Mert azt se szabad?

VENDÉG A barakkoknál töltött időben alkotta meg kleptozófiáját. Amelynek van néhány sziklaszilárd alapelve. Ugye, barátom?

KAPITÁNY Például?

VENDÉG A tolvajt példaképnek kell tekinteni.

DÖMPER A tolvajt.

VENDÉG A tolvaj óvatos, a helyzetet józanul mérlegeli, a lopott holmi értékével tisztában van, a lehető legkedvezőbb körülményeket kivárja, villámgyorsan cselekszik, de nem hamarkodja el, ha nem sikerül, újra kezdi, eljárásán javít, kitartó, és végül tudja, a legfontosabb a lélekjelenlét. Jól idézem, Mirabel?

MIRABEL Mit?

Dömper kacag.

DÖMPER Mégis fejbe somták!

VENDÉG Hihetetlen, hogy az ember lélekjelenlétét ilyen kleptofilozófiai aktusban mennyire fokozni tudja. Ez már nem közönséges értelem, hanem az okosság villámfényes máмора. A tolvajnál elszántabb és világosabb értelmű ember nincs. Számára a lopás jóga.

DÖMPER Ezt a pasast!

KAPITÁNY Dömper!

VENDÉG A komoly tolvaj a műkedvelőt megveti. A patológok nyilván betegek. Akik a lopást élvezik és abba belerészegednek. Ezek szálnalmas extatikusok.

DÖMPER De a komoly tolvajok?

KAPITÁNY Kisasszony, utoljára szólok.

DÖMPER Mi van?!

VENDÉG Hagyja érdeklődni, barátom.

KAPITÁNY Kérem.

VENDÉG Az úgynevezett bűn a tulajdon rögeszméjének csökevénye. Ilyesmitől az ember feje gőzös lesz.

DÖMPER Sihuhu, mi?

KAPITÁNY Jézusom!

VENDÉG E tévedést kleptofilozófiájában elveti és az emberben a tolvajt felszabadítja. Érti, kisasszony? Ártatlanul lopni, derült kedéllyel. Egyszerűen, tisztán. Legyetek olyanok, mint a gyerekek. Mirabel a lopást a praxisában olyan magaslatra emelte, ha valahová belépett, tüstént tudta, mi abban a helyiségben a

legértékesebb dolog azok között, amelyek minden további nélkül elemelhetők.

DÖMPER Engem nincs kedve ellopni?

KAPITÁNY Megpofozom?

VENDÉG Persze, nem mintha az érték döntene.

MIRABEL Fiamat is ebben az értelemben neveltem.

DÖMPER Jól gondoltam: maga egy mocsok.

MIRABEL Tehetséges volt a gyerek.

VENDÉG Bizott benne, hogy tüneményes tolvaj lesz. Technikai felkészültsége Mirabel szerint az övét már nyolc éves korában meghaladta. Teológiailag nem lehetett elég érett. Még hitt a bűnben és a rosszban. Félt. Ez a félelem a lopás egzakt lebonyolítását akadályozza.

DÖMPER És most mi van vele?

MIRABEL Tizennyolc éve nem láttam.

KAPITÁNY És végül is maga gyújtotta fel a barakkot?

MIRABEL Én? Hogy jön ez ide?

KAPITÁNY Azért megkérdezhetem, nem? Akkor nyáron, éppen a tüzeset előtti napon pont a 21-es előtt futottunk össze. Rémlik?

MIRABEL Nem.

KAPITÁNY A padlót maga éppen valami bűdös szerrel permetezte.

MIRABEL Nyilván, mert sok volt a poloska.

KAPITÁNY Miért csinálja ezt, kérdeztem magától. Hogy jobban égjen, azt válaszolta.

MIRABEL Meg a hangya.

VENDÉG E kijelentése magát persze rögtön nehéz helyzetbe hozta.

MIRABEL Erre emlékszem.

VENDÉG A konkrét megjegyzés abszolút helyes volt. Attól a szertől a barakk fölöttébb gyúlékonyá vált, ámbár csekély mértékben tartotta távol a férgeket.

KAPITÁNY Ám miután felgyújtotta...

MIRABEL Ebben ártatlanságom tisztázódott.

KAPITÁNY Attól még felgyújthatta.

DÖMPER És ez nagyon fájna magának?

KAPITÁNY Ennyi idő múltán akár be is vallhatja.

MIRABEL Sose iszunk?

KAPITÁNY Ó, bocsánat!

A kapitány tölt, koccintanak.

MIRABEL A hölgy nem koccint velünk?

KAPITÁNY Nem.
DÖMPER De! Kérek!
KAPITÁNY Maga munkaidőben van, Dömper.
DÖMPER De...
KAPITÁNY És a keze jár, nem a szája. Végrehajtja.
VENDÉG Akkor...egészség.
Isznak.
KAPITÁNY Tehát? Nem maga tette.
MIRABEL Mással voltam elfoglalva. Azzal a rôtképű emberrel, világosszürke kalapban, ami arcát még feltűnőbbé tette.
VENDÉG Nem rémlik, hogy ilyet kihallgattam volna.
MIRABEL Kubikus volt.
KAPITÁNY Azok a telep másik végén laktak.
VENDÉG Elvette tőle is a feleségét?
MIRABEL Tőle nem.
KAPITÁNY Tehát meglopta.
MIRABEL Megöltem. Valamelyest.
Némi csend. Dömper egy pillanatra abbahagyja a darálást.
KAPITÁNY No és aztán?
MIRABEL Az volt az első gyilkosságom.
KAPITÁNY Hát igen. Az első...nehéz. Mindenben.
MIRABEL Tudtam, hogy a faluban, ahonnét jött, a családja komplett nyomorban. És a rôtképű bármihez fogott, semmi nem sikerült neki. Nem volt éppen alátartásvidám...
DÖMPER Alátartás? Vidám?
MIRABEL Vállalkozó kedvű.
DÖMPER Ja...olyan nem való kolbásznak se.
KAPITÁNY Dömper kotyog. Szakért?!
DÖMPER Érdekel. És?
KAPITÁNY A fokhagymát hozza ki!
DÖMPER Mindjárt.
VENDÉG Mirabel, még egy pohárral?
MIRABEL Micsoda kérdés?
VENDÉG Pardon.
KAPITÁNY Csak tessék. Van még lent egy kartonnal.
Vendég tölt, amíg kortyolgatják a bort.
MIRABEL Segédmunkás volt, hallatlanul szorgalmas. Munkaidő után a községbe ment, trágyát hordott a parasztoknak. Vagy ásott. Alig pihent, pénzét hetenként hazavitte. Hallgatag ember, a munkától eltompulva és

szétroncsolva. Soha kocsmában nem látták, a boltba csupán kenyérért és zsírért ment, mert fő tápláléka a zsíros kenyér és a hagyma. Már nem emlékszem pontosan, szerencsejátékon vagy sorsjegyen nagy összeget nyert. Velem bizalmasabb volt, mint mással. Ezért elmondta, hogy a pénzből családjának házat tud venni, bútort, ruhát, fehérneműt, sőt disznót és baromfit, még tehenet is. Az útról fölszedett újságpapír szélére mindezt szépen felírta, kalkulált és összeadott, és örült, hogy még marad is kevés pénze, amit a takarékbba tehet. A bűnöző szimatával tudtam, hogy ez legalább annyira az én esetem, mint az övé. Tanácsokat adtam neki, bizonyos hiányokra figyelmeztettem és még bizalmasabbá tettem.

DÖMPER És megölte?

MIRABEL Meg.

DÖMPER Rohadék.

MIRABEL A korszak két utat kínál, kisasszony: az ember vagy link lesz, vagy gonosztevő.

DÖMPER Vagy link és.

MIRABEL Nem is ez a fontos. A pénz tíz nap múltán fölvehető lett. Akkor hazamegy. Szabadságot kér. A házat régen kiszemelte. Egyszerű kétszobás, kis beltelekkel és gazdasági épületekkel. Majd meglátja, munkahelyét itthagyni-e. Vagy nem. De így már egészen más lesz. Meghívtam a Piros Bugyellárisba. Nem megyek, mondta. Ugyan már, egy-két féldecit megiszunk, az én vendégem. Amíg a kocsmában üldögtünk, csak egyetlen dolgot iparkodtam dűlőre vinni. Előbb öljem meg, és a sorsjegyet raboljam el tőle, vagy hagyjam, hogy felvegye a pénzt. A mérlegelés lefolyásának ismertetésével nem untatom önöket. Igen hosszadalmas lenne, ha nem is tanulság nélküli.

VENDÉG Ráérünk.

MIRABEL Világos tudatomat ezúttal se vesztettem el, a döntést nem bíztam az úgynevezett ösztönre, bár ennek szerepét létfontosságú ügyekben nem vonom kétségbe. Az ösztön inkább a tett pillanataiban használható. Úgy határoztam, nyereményét felvetetem vele. A rőtkepű boldogan áradozott. Többször csaknem elérzékenyültem, ahogy a családjáról beszélt.

Viszont tudom, hogy az érzélgés az embert csak
fölslegesen bestiálissá teszi.

KAPITÁNY Ez bizony nagyon így van.

DÖMPER Maga csak tudja...

MIRABEL Én pedig az egész ügyletet pedáns egyszerűséggel
óhajtottam lebonyolítani. A kérdéses napig néhányszor
találkoztunk, csak azért, semmi feltűnő ne legyen
abban, ha a vasútra elkísérem. Délután, alkonyattájt
indultunk. Az állomás előtt az utat a csatorna többször
átszeli. Egy helyen az árokba löktem, többször
fejbeütöttem, amikor kiszenvedett, a vízbe
csúszttam. Ez eddig, mint látják, semmi rendkívüli.

KAPITÁNY Szép, nagydarab ember volt?

MIRABEL Inas inkább.

KAPITÁNY Azért kár érte.

MIRABEL Várjon! A nyomokat, különösen a vért,
eltüntettem. Szerencsére esős napok voltak. A telepre
visszamentem. Ott olyasvalami történt, amit a mai
napig se értek teljesen. Valamivel a legszélső barakk
előtt a rôtképű jön velem szembe, világosszürke
kalapjával, pontosan úgy, ahogy tíz perccel ezelőtt
velem együtt ment kifelé.

VENDÉG Pardon?

DÖMPER Jesszusom.

KAPITÁNY Talán nem ölte meg rendesen?

MIRABEL Gondoltam rá, de...

VENDÉG Semmi nyoma, hogy...?

MIRABEL Semmi.

DÖMPER Becsinált, he?

MIRABEL Csak nem tudtam, mit tegyek.

KAPITÁNY Mert biztos, hogy agyonvágta?

MIRABEL Minek néz?

VENDÉG Nos...feltámadásával a három napot legalább
kivárhatta volna.

MIRABEL Pontosán olyan volt, mint legyilkolása előtt.
Talán kicsit sápadtabb. Üres szemmel néz rám.
Mintha nem tudná biztosan, ismer-e vagy sem. Mintha
emlékezne is valamire, csak tétovázik. Jó estét
kívánok, üdvözlésemre nem válaszol. Vagy
húsz lépésre áll tőlünk egy kollégája. Odamegyek
hozzá, mondom, ez a rôtképű, úgy látszik, részeg, nem
ismer meg. Az ismerős kubikus ránéz, a fejét ingatja.

Ő is látja, tehát nem kísértet. Ez így még rosszabb.

Bámulok utána, ott billeg az úton a vasútállomás felé.

VENDÉG És a pénze?

MIRABEL Nálam.

KAPITÁNY Hmm.

DÖMPER Mert mondjuk, ha engem így csinálnak ki, szerintem én is feltámadok.

KAPITÁNY Ejnye már, azt kacsa valagát magának! Hozza azt a fokhagymát végre? És a fűszereket! És mi van a halunkkal?

DÖMPER Maga döglene már meg.

KAPITÁNY És kérnék Mirabel úrnak is egy terítéket!

DÖMPER Maga kövér vámpír.

KAPITÁNY Majd adok én magának! Micsoda vircsaft.

Dömper megy, becsapja a vasajtót.

11; Mirabel, Kapitány, Vendég

VENDÉG Tehát az a lehetőség, hogy meg se ölte...?

MIRABEL Fejsebe eltűnt, ruhája nem volt vizes.

KAPITÁNY Remélem, kérdôre vontam.

MIRABEL Érdeklôdtem. Ugyanúgy élt tovább. Rendesen járt munkába, ette a zsíros kenyeret hagymával.

KAPITÁNY És mihez kezdett a pénzzel?

MIRABEL Rengeteget ittam, csak nem akart fogyni. Tartozásaimat kifizettem, tartásdíjaimat feleségeimnek, a többit különböző helyekre elrejtettem. Be kell vallanom önöknek, eleinte féltem.

VENDÉG Amilyen figurák ott laktak...

MIRABEL Talán megôrültem? A gyilkosságot az ember nehezen dolgozza fel.

KAPITÁNY Mimóza beszéd.

MIRABEL Aztán a rôtképű feltámadását csak azzal tudtam magyarázni, hogy szent vagyok.

VENDÉG Szent? Maga?

KAPITÁNY Hoppá.

MIRABEL Elvégre isten nem azzal van jóban, aki büntelen. Ilyesmit csak a puritánok hisznek. Isten azzal van jóban, aki szereti őt. És én istent nagyon szeretem, bár természetesen gyakran gondolok arra, hogy nincs, de ilyenkor rémületesen meg vagyok ijedve. Mert mi lesz belőlünk, ha Ő nincs?

KAPITÁNY Mért, mi?

VENDÉG Ami.

MIRABEL Imáimban nem szeretek kunyerálni, mindig én és én, és mintha isten azért lenne, hogy kívánságaimat teljesítse, csakis azért, hogy én jól érezzem magam és kiszolgáljon engem. Csakis úgy szeretek imádkozni, hogy megölelem és hagyom, hogy lénye áthasson.

KAPITÁNY Ez a titka a jó kolbász elkészítésének is.

MIRABEL Tudom, hogy valami sürgősebbre van szükség, mint jólét vagy túlvilág. Isten minden tulajdonságát ki lehet iktatni, jóságát és tudását és hatalmát és értelmét, és mikor mindez kifogyott, akkor jön Ő. Szent vagyok, aki embert ölt. A szent egészen különleges változata.

KAPITÁNY Igen!

MIRABEL És még bűnhôdni se tud.

KAPITÁNY No nem.

MIRABEL Értik? Még csak nem is mehetünk el, nem jelenthetjük fel magunkat.

KAPITÁNY Mért tennék ilyet?

MIRABEL Amikor erre a következtetésre jutottam, vártam, hogy a föld megnyíljék alattam. Vagy a mennyezet rámzuhanjon. Pénzért öltöm. Közönséges rablógyilkosság volt. Nincs mentség.

KAPITÁNY Mondom, mimóza.

VENDÉG Eleinte.

MIRABEL Lessem meg a rôtképût, és öljem meg másodszor is? Harmadszor? Minden nap? Nevetnem kell, ha akkori lelki állapotomra gondolok. A halásztól csáklyáját elloptam, kimegyek a csatornához. Annak, hogy a tetemet nem találom, ezer oka lehet.

VENDÉG No és, ha megtalálta volna?

MIRABEL De nem találtam.

KAPITÁNY És végül kérdôre vonta?

MIRABEL Nem válaszolt. Üres szemével rám nézett, ez a két fekete lyuk, amin keresztül a semmibe meredt. Nem szomorú, nem kérdez, nem bocsát meg, nem old fel, nem vádol, nincs benne se részvét, se közöny.

VENDÉG Ez a halottak iróniája. Hallgatnak.

KAPITÁNY Nem feltétlen.

VENDÉG A rôtképü mással se beszélt?

MIRABEL Halála előtt se fecsegett sokat. Néhány szót a boltban, a pénztárnál. Hogy otthon a családjánál, azt nem tudom.

VENDÉG Tulajdonképpen minden halott itt van. Köztünk. Láthatatlanul. És, ugye, hallgatnak. Hiába is mondanának valamit, úgy se értjük.

KAPITÁNY Ez azért attól függ.

VENDÉG Holott az lenne a legfontosabb, amit ôk tudnak, nemde, Mirabel?

MIRABEL Irtózatossötétségben vagyunk.

12; Mirabel, Kapitány, Vendég, Dirth

Nyílik a vasajtó. Dirth hozza a halat.

DIRTH Megsült a hal.

KAPITÁNY Na végre.

DIRTH Hová tegyem?

KAPITÁNY Hová? Az ölembe. Hová.

Dirth az asztalra teszi a tálcát.

DIRTH Üdvözlöm. Hallom, magához tért.

MIRABEL Bizonyos tekintetben.

DIRTH Drith Murikluemu Hassqurgass, szolgálatára.

KAPITÁNY Vagyis herceg Datolyás Lepény.

MIRABEL Tiszteletem, uram.

KAPITÁNY Talán fogjunk hozzá!

VENDÉG Csakugyan egészen megéheztem...A jó bor, a friss tengeri levegô...

KAPITÁNY A sok beszéd...

VENDÉG Hassqurgass úr nem tart velünk?

DIRTH Ilyenkor már jobb, ha üres a gyomrom. Tudja, minden este várom, hátha elhatározom magam.

KAPITÁNY Hangsúlyozom, Lepény úr nincs sürgetve.

DIRTH De régóta itt lenne az ideje, tudom.

KAPITÁNY No, csak gondolja át nyugodtan.

DIRTH Azért még egy pohár bort elfogadok.

KAPITÁNY Így is van! Vedeljünk még! Hadd ússzon ez a hal! Uraim! Az életre! A halálra!

A kapitány tölt, koccintanak, isznak.

KAPITÁNY Jó étvágyat!

VENDÉG Hercegem, mégis üljön le közénk!

DIRTH Kedves öntől. Majd...ha befejezték.

Dirth hátrahúzódik a ketrechez. Ketten esznek. Mirabel az üvegből dönti magába a bort. Közben.

VENDÉG Hmmm. Finom.

KAPITÁNY Elégé átsült.

VENDÉG Remek. Mirabel. Emlékszik, amikor kecségét lopott nekem?

MIRABEL Még mindig rengeteg olyan gondolatom van, amelyeket életemmel nem vagyok képes követni. A realitás lefelé húz, mindig lefelé. Az ember egyre tisztátlanabbá lesz.

KAPITÁNY Egy kis kovászos uborka azért jó lenne hozzá.

VENDÉG Ezzel a friss kenyérral is isteni.

KAPITÁNY Hercegem! Saláta?

DIRTH Parancsol?

KAPITÁNY Nem látott a hűtőben? Mintha maradt volna tegnapról.

DIRTH Nem néztem.

KAPITÁNY Hát nézze!

VENDÉG De nem szükséges, jó ez így is.

DIRTH Kérem...

MIRABEL Egyáltalán nem csodálkozom azon, hogy végül is rablógyilkossá lettem. És azóta is az a feladatom, nehogy bűneimből valami hazugságot kreáljak. Hogy elkenjem. A dolog azonban nem egyszerű, ezt beláthatják. A végsőkéig ki kell tartanom.

KAPITÁNY Ez a baj magukkal, "értelmiségekkel". Túl sokat moralizálnak. A bűn bűn, az élet meg élet és kész.

MIRABEL Jó magának, kapitány, ha ennyivel elintézi.

KAPITÁNY Mert ilyen egyszerű.

MIRABEL Ha az ember elfojtja magában azt a gondolatot, hogy mégis csak van benne valami, ami fontosabb, mint saját maga...

KAPITÁNY Lószart. Bennem nincs.

MIRABEL Mindenki van. Legalábbis még senkivel se találkoztam, akiben ne lett volna meg.

DIRTH De szörnyen be lehet mocskolódni.

KAPITÁNY Na, megszólalt a másik tojásfejű...

MIRABEL Ugye, uram? Én ebből a nem vagyok hajlandó semmit letagadni.

DIRTH Viszont egyszerűbb kitalálni egy másik valóságot.

MIRABEL Meglehet. Magam is kacérkodtam vele. A realitás megváltoztatásáért imádkoztam. És isten a rôtképű feltámadásával megmutatta nekem, mi lenne akkor.

DIRTH Végre valami izgalom.

MIRABEL A halottak feltámadnak, és a meggyilkolt minden nap találkozik a gyilkosával. A világ, ha a realitás rendôrfegyelme nem lenne, valami ilyesmi lenne.

DIRTH Ilyen is.

KAPITÁNY Vegye magához azt a jó ropogós részt, barátom.

VENDÉG Maga nem kedveli jobban?

KAPITÁNY Imádom. De a vendég nálam...
Vendég teli szájjal.

VENDÉG És rájött, hogy a rôtképű miért tért vissza az életbe?

MIRABEL Azt hiszem, azért, mert benne a család iránti hűség erősebb volt, mint a halál erőszakos hatalma. Ő még holtan is tovább dolgozik asszonyáért és a gyermekekért. Hetente viszi haza a pénzt, és ha még húszszor megölik, akkor is viszi haza.

KAPITÁNY Érzélgés.

VENDÉG Erő.

KAPITÁNY Hisz ön ebben?

VENDÉG Nem, de evés közben szeretek ilyet hallani.

KAPITÁNY Erre igyunk! Hercegem, töltsék magának is?

DIRTH Berúgni jó.

MIRABEL Ne álljon fel, majd én odaviszem.

13; Dirth, Mirabel, Kapitány, Vendég, Dömper

A kapitány tölt négy pohárba. Közben.

DIRTH Hacsak az ember valami nagy hibát nem követ el, önmagába önmagától belenô.

KAPITÁNY Ki érthetné az életét? Egészség! Én ma reggel még. Hogyan is hihettem volna? És remekül szórakozom.

A vendég és kapitány koccint, Mirabel Dirthez viszi a borát.

MIRABEL Parancsoljon.

DIRTH Lekötelez.

KAPITÁNY Mi? Lepénykém! Maga hitte volna? Magának ez direkte ajándék! Utolsó kívánságként még kérhette is volna. Feltéve, ha hajnalra megint nem gondolja meg magát.

DIRTH Ígérem, nem fogom.

KAPITÁNY Meglátjuk.

VENDÉG Ha nem túl indiszkrét, szabadna megkérdeznem, miért óhajtana...bekerülni Dirth úr a Szurrogátumba?

DIRTH Túl indiszkrét, túl hosszú.

VENDÉG És delikátesz, értem. Pardon.

DIRTH És nem is túl érdekes történet.

VENDÉG Azért, amennyit gondol...

DIRTH Nem. Inkább...ha nem zavarja önöket...

KAPITÁNY Ez az! Herflizzen! Lepény herceg szegről-végről a kollégája, Mirabel.

MIRABEL Szájharmonikázik?

DIRTH Csak szuszogok. Tehát vagyok.

KAPITÁNY Zene, jó bor, sült hal, kiváló társaság. Kell több? Nô! Dömper! Na nem, Dömper, az sok. Egyáltalán hol marad lent olyan sokáig?

DIRTH Fokhagymát pucol.

KAPITÁNY Még nem csinálta meg?! Dömper! Döm-per!

DIRTH Már csinálja.
Dömper néz ki az ajtón.

DÖMPER Mi van?! Süllyed a hajó?

KAPITÁNY Mit jelentsen az, hogy maga még csak most pucol?

DÖMPER Nem mindegy magának?

KAPITÁNY Mindegy?! Itt bűdösödik ez a színhús!

DÖMPER Egy francokat bűdösödik. Mit kötözködik maga? Elvégzem a munkám? El. Hát akkor? Kövér bunkó.
Dömper magára csapja a vasajtót.

VENDÉG Pardon.

KAPITÁNY Egyre szemtelenebb. Egyre lustább! Slampos dög.
Dirth kezd el szájharmonikázni. Inkább szuszog rajta, mint játszik. Az urak egy darabig csendben hallgatják.

VENDÉG Dirth úr hogy került ide?

KAPITÁNY Datolyás Lepény herceg?

VENDÉG Csak úgy jelentkezett magánál?

KAPITÁNY Á, ô nem így. Mióta is? Herceg! Hány éve jött fel a hajómra?

DIRTH Hat. Még járta a tengereket. Nyugat-Afrika partjainál.

KAPITÁNY Így igaz! Én onnan Kelet-Indiába és a Csendes-óceáni szigetekre. Szép idők. Hassqardass úr komoly úriembernek látszott, az egész körútra bérelt tőlem kabint.

VENDÉG Egész útra? Meddig tartott?

KAPITÁNY Másfél év?

DIRTH Nyolc hónap.

KAPITÁNY Egy böhom nagy ládával és néhány bôrönddel
költözött be. Könyvet akart írni.

VENDÉG Nyolc hónap alatt?

KAPITÁNY Nagy könyvet. Valami szervezett megbízásából. Jó
történet ez, Lepény. Mért nem meséli el?

VENDÉG Milyen szervezet?

DIRTH Institution for Spiritual Pattens. ISP. Hallott róla?

VENDÉG Ez lefordítva?

DIRTH Szellemi Minták Intézete.

KAPITÁNY Valami amerikai.

DIRTH Elég nagy tőkével alapították.

KAPITÁNY És most kapaszkodjanak meg! A célja kolosszális.
Elmaradott népek számára irodalmakat,
művészeteket, filozófiákat, szentkönyveket és
egyebeket szállítani.

VENDÉG Ezt kellett önnek?

DIRTH Ezt.

VENDÉG És megírta?

Dirth válaszul csak szájharmonikázik.

VENDÉG Ez komoly?

KAPITÁNY Véresen.

MIRABEL És volt választott népe, hercegem?

DIRTH A pirongó.

VENDÉG Pirongó? Még sosem hallottam róluk.

KAPITÁNY Nem tudtak se írni, se olvasni, sôt nyelvtanuk se
volt. Ennek ellenére Lepény úr kinevezte ôket
Afrika hellénjeinek.

DIRTH Éppen ezért.

KAPITÁNY Parancsol?

DIRTH Nem ennek ellenére, hanem éppen ezért.

KAPITÁNY És amely ötletért Lepény háromezer dollár külön
prémiumban részesült. Tudják maguk, mennyi
kolbászt kell nekünk ennyi dollárért csinálni?

MIRABEL Gratulálok, Hassqargass úr.

VENDÉG Ez tényleg kolosszális!

KAPITÁNY A masukulumbe törzset, a pirongók szomszédjait
persze az irigység mardosta. Ugye, mesterem? És
annál az ISP-nél megrendelték, hogy ôk akkor meg
Afrika Indiája akarnak lenni.

DIRTH Kínája.

KAPITÁNY Nem mindegy?

DIRTH Magának...

MIRABEL És megírta?

DIRTH Csak az óskori szentkönyvet, a mitológiai époszt, a metafizikusokat és a gnosztikusokat.

MIRABEL Mind a két népnek?

VENDÉG A nyelvükön?

DIRTH A fordítással sokat bajlódtam.

MIRABEL Szóval innen van a maga új igényű realitása?

DIRTH Igényem nem új.

VENDÉG Eszerint ezen a hajóúton leginkább a fordításokat készítette?

DIRTH Nem csak.

VENDÉG Valami...gondja támadt?

Válaszul Dirth megint csak herflizik.

KAPITÁNY Szegény barátunk bicskája a modern irodalomba tört bele.

VENDÉG Nem mondja!

MIRABEL Ajaj. Igyanak még egy pohárral!

KAPITÁNY Hát már hogyan tennék meg? Dömper! Dömper!

Dömper a mélyből.

DÖMPER Mi van megint, a rosseb egye meg?

KAPITÁNY Hozz fel még bort!

DÖMPER Mit?!

KAPITÁNY Bort!

DÖMPER Dolgom van, nem? Fokhagymát pucolok!

KAPITÁNY Ne feleseljen! Mit mondtam? Végrehajtja.

Csend. Kapitány fújtat.

KAPITÁNY Most rúgjam ki?

VENDÉG Talán csak bal lábbal kelt fel.

KAPITÁNY Mert?

MIRABEL És reális múltjukat a pirongók meg a masumkulubék elfogadták?

DIRTH Háborúikat végre fennkölt morális alapra helyezhették.

MIRABEL Jobban esik úgy a népirtás, az biztos.

VENDÉG Csak hát a modern irodalom? Úgy érti, különböző neveken, nemeken regény, vers és drámafolyamok?

DIRTH Egy témára, és egy regényre szorítkoztam.

VENDÉG Éspedig?

DIRTH A címe: Az Ismeretlen Üldözött.

VENDÉG Ó. És? Gondja? Túl veszélyes volt a téma?

DIRTH Ellenkezôleg. Új kultúrnépeim türelmetlenül várták regényes hősüket.

VENDÉG Akkor? Önbôl hiányzott a kellô élettapasztalat?

DIRTH Négy alkalommal voltam fogoly, éspedig az oroszoknál, a németeknél, a franciáknál és az amerikaiaknál.

VENDÉG Ez több, mint elégnek tűnik...És melyik volt a legkellemetlenebb?

DIRTH Természetesen az orosz.

VENDÉG A német?

DIRTH Buta. Az ember a bányásztól egész nap csak mérgeledik. A francia racionálisan kegyetlen és komisz. Az amerikai éretlen. Mint ahogy egy tízéves gyermek a cserebogarat kínozza.

VENDÉG De bezzeg az orosz?
Dömper jön ki. A rekesz bort hozza, azon nagy tálban a fokhagymát. A rekeszt lecsapja a férfiak elé.

DÖMPER Vedelni. Azt tudnak.

VENDÉG Köszönjük, gyévuska.

DÖMPER Kicsoda?

KAPITÁNY Mutassa azt a fokhagymát! Rendesen megpucolta?

DÖMPER Mert?

KAPITÁNY Mert ha egy kis haját találok...

DÖMPER Akkor mi van?

KAPITÁNY Ejnye már, a vendég urak előtt mi hiányzik magának?

VENDÉG Ha a kapitány úr megengedi, mégis csak koccintson velünk.

DÖMPER Most már nem kell.

KAPITÁNY Liba.
A kapitány kivesz egy üveget a rekeszből, amíg nyitja és Dömper nekilát a fokhagymát a hústra darálni.

MIRABEL Tehát a gulág az egészen más?

DIRTH Ôk tudják, mi kelti a legnagyobb szenvedést. A többiek csak az életet és a testiséget kínozzák. Az orosz nem az életet, hanem a létet gyötri. És egészen általánosan minden emberben az egész emberiséget rontja meg. Ez nem annyira fájdalmas, mint sokkal inkább pokoli.

MIRABEL Hiába, az évszázadok..

DIRTH Páratlan technika.

VENDÉG Azt mondják, a kínai különb.

DIRTH Lehet. De még senkivel sem találkoztam, aki azt túlélte.

VENDÉG De az orosz milyen volt?

DIRTH Megnyugtató. Más táborokra jellemző, hogy a foglyok állandóan a szökésről beszélnek. Ott ez kizárt. Ha az ember valakinek szólt volna a tervéről, egy óra múlva egy csikkért elárulja. A belső tisztaságot még kevésbé tűrik, mint a külsőt. A gyalázatban el kell merülni. Ez volt benne a nagyszerű. Az embernek ott újjá kell születnie, vagy az infernóban teljesen elsüllyednie. Ha nem akart az elaljasodásban megfulladni...

MIRABEL Szentté kellett válnia!

DIRTH Az kevés.

KAPITÁNY Nézzünk oda! Már megint a szentnél kötöttünk ki.
Erre koccintunk!

Isznak. Dömper morog.

DÖMPER Hogy rohadna ki a májatok.

DIRTH Én abból a holdkórosságból szeretnék végre felébredni, ami az élet.

MIRABEL És azért jelentkezett tölteléknek?

DÖMPER De előtte engem még meghágná...

DIRTH Gyengeség?

MIRABEL Sőt. Mért nem teszi meg?

DIRTH Dömper kisasszony átlát rajtam, és undorodik.

DÖMPER Így igaz.

MIRABEL Kapitány úr. Maga ezt engedi?

KAPITÁNY Én? Lepény úr! Drága hercegem! Mért nem szól nekem, ha csak ez a vágya? Dömper!

DÖMPER Nem.

KAPITÁNY Ne keresse magát!

DÖMPER Nem!

KAPITÁNY Azt ajánlom, hogy...

DÖMPER Nem! Soha! Ezzel én nem!

KAPITÁNY Micsoda?! Hová megy?

Dömper kirohan, csapódik a vasajtó.

DIRTH Hagyjuk, annyira nem fontos.

14; Kapitány, Vendég, Mirabel, Dirth, Dömper

VENDÉG Engem az ön regénye az üldözöttről érdekel.

DIRTH Érdekes is. De semmi egyéb, mint érdekes. Szenzáció, vagyis érdekes, de nem jelentékeny.

VENDÉG Eléggé ostoba képet vágok?
KAPITÁNY A herceg arra céloz, hogy aki jelentékeny, az cseppet se érdekes. Jól idéztem, mester?
DIRTH Soha nem is volt az.
KAPITÁNY Mert a jelentékeny helytáll.
VENDÉG És az érdektelen?
A kapitány feláll.
KAPITÁNY Egy percre, ha megbocsátanak...Váltok...egy-két szót a... munkaerővel.
VENDÉG Nehogy nagyon leszidja!
KAPITÁNY Hová gondol?
A kapitány kimegy, becsapja a vasajtót. Közben.
VENDÉG Tehát...miként is vélekedjek a jelentékenyről?
MIRABEL Ugyebár banális és színtelen?
DIRTH És manapság kivételesen ritka. Tudják, számomra egy csepp realizált igazság több, mint száz kötet érdekesség.
VENDÉG És a realizált igazságon például a pirongók ön által kitalált mitológiáját érti?
DIRTH Például.
VENDÉG Vagy az ön ismeretlen üldözöttjére.
DIRTH Például.
MIRABEL Á! Aki ha érdekes figura, nem lehet jelentékeny.
DIRTH Érti a problémámat. Az érdekes ember nem tud, vagy nem akar helytállni. Az érdekes embernek ilyesmi az eszébe se jut. Az érdekességben tetszeleg. Nincs benne elég komolyság, kénytelen önmagát igazolni. Hogy mivel és miképpen, az rendkívül sokszerű, de tökéletesen mindegy, mert jelentéktelen.
VENDÉG Már én is értem: ellenben fölöttébb érdekes.
DIRTH Igen.
Bentről Dömper méltatlankodása, a kapitány morgása.
DÖMPER Hagyjon békén!?
KAPITÁNY Most megkapod!
DÖMPER Segítség!
KAPITÁNY Te szuka!
Némi csend után.
VENDÉG És az ön ismeretlen üldözöttje?
DIRTH Tervem szerint önmagát tudata teljes fényének ellenőrzése alatt tartja. De ebben aztán ki is merült. Lényét belecseppentettem a pirongó társadalomba.
VENDÉG Az igaziba vagy az igaziba?

DIRTH A reálisba. Regényemben a pirongók éppen fasizálódtak. Emberem opponált. Üldözték, száműzték a masukulumbékhoz, ahol éppen a demokráciával kacérkodtak.

VENDÉG Olcsón megúsza.

DIRTH A masukulumbék egy darabig ünnepelték, aztán ôk se tudták tovább elviselni. Ragaszkodott állandó és maximális átvilágítottságához. Önvallomásai az idegeikre ment. "Most ezt a véleményemet elkentem, most csaltam, most nagyoztam, most túloztam, most ezt sikerült elviccelni, most ezt a jó barátomat sikerült megtévesztenem."

MIRABEL Vagyis a fejébe vette, hogy ô se hazudik?

DIRTH De ezzel nem tekinti magát se jobbnak, se rosszabbnak, mert ha magát annak tekintené, azt is megmondja, nem bújik el önmaga elöl és nem játszik szerepet. Virtuóz módon minden percben rajtakapja magát valamin, amit rögtön be is vall.

VENDÉG A herceg mintha egyenesen magáról mintázta volna meg a hősét, Mirabel.

MIRABEL Észre vettem.

VENDÉG És regényében a musukumbéknál mi történik vele?

DIRTH Igazságának következményét levonni és megváltozni: ezt nem tudja. Igazságát nem tudja realizálni. Még egy lépés kell, mondja, aztán még egy, és a következő. A realizálásra való képtelenséget igazolja. Ezért üldözött. Ezért nem jelentékeny, csak érdekes.

VENDÉG Ez nekem így túl bonyolult. Mi történik vele?

DIRTH Mit tudom én? Folyton siránkozik. A realizálásra való képtelenségét a masukumbule társadalomra hárítja. Nem lehet náluk se demokráciát csinálni. Mért nem lehet? Mert nem lehet. A masumbula körülményeket ostorozza.

VENDÉG És a végén megölik?

DIRTH Öljék meg?

VENDÉG Tehát nem fejezte be a regényt?

DIRTH Ezt minek?

MIRABEL Mért nem írta meg akkor hősét jelentékenynek?

DIRTH Már mondtam: ô unalmas és szimpla. Ô azt keresi, hogy az igazságot, aminek birtokában van, miképpen tudja megvalósítani. Az ilyesmi nem pszichológiai kérdés. Ez, kérem, még csak nem is hit vagy

meggyôzôdés. És nem önbizalom, és nem életerô.
Ez...hûség, jobb szó híján. Igazságomhoz való hûség.
Ez teszi szoliddá és egyszerűvé és unalmassá. Vagyis
jelentékennyé.

VENDÉG Akit nem is üldöznek?

DIRTH Miért tennék?

MIRABEL Hülyének nézik.

DIRTH Az érdekes ember viszont ragyogó pszichológus.
Több száz éve elkápráztat minket. Bizonyítja, hogy
benne a jószándék megvan, de köztünk nem lehet.
Felülünk neki. Csodálatra méltó elemzéseiben
gyönyörködünk, amelyek azt bizonyítják, hogy a
valóság diabolikus machináció eredménye. A
hatalommal megalkudni tilos. Ezért lázad. Ő a
politikai üldözött.

Bentrôl Dömper éles sikolya.

VENDÉG És ön arra jutott, hogy írói szempontból nem eléggé
izgalmas figura.

DIRTH Javasoltam munkaadómnál, a Szellemi Minták
Intézeténél, hogy szobrászok számára pályadíjat
tűzzenek rá ki, az ismeretlen politikai üldözött
emlékművét faragják meg, hasonlóan a világháborús
emlékművekhez, az ismeretlen katonához.

VENDÉG Erről se hallottam még.

DIRTH El se tudják képzelni, hány pályamű érkezett! Az
érzelgés számára szabad tér nyílt. A dolog azonban ott
is megakadt. Nem mintha rájöttek volna, hogy az
ismeretlen üldözött soha nem csinál semmit, csak
folyvást lázong, bezáratja vagy internáltatja magát és
vádaskodik. Pedig figurája milyen alkalmas lenne az
ügynevezett igaztalanul szenvedô emberiség
apoteózisára, nemde? Elvégre mindenki, akit
ismerek, abban a hiszemben van, hogy ezt az embert
azért üldözik, zárják be, végzik ki, mert helytáll.
Egyébként a dolognak semmi értelme nem lenne.

VENDÉG De nincs értelme.

DIRTH És ezért nem élvezheti a szabadságszeretô emberek
osztatlan rokonszenvét.

VENDÉG Akkor miért nem ezt írta meg?

MIRABEL Mert a herceg jelentékeny ember. Ugye így gondol
magára, így ismeri önmagát?

DIRTH Már csak jelentôttelék vagyok.

VENDÉG Eszerint a pirongók és a masukumbék modern irodalom híján vannak?
DIRTH Előbb-utóbb majd akad valaki, aki végképp megrontja őket is.

15; Dirth, Mirabel, Vendég, Kapitány

A kapitány tér vissza. Tálcán fűszereket hoz.

KAPITÁNY Folyik még az eszmecsere?

VENDÉG Hogyne.

KAPITÁNY Miről?

DIRTH Dömper kisasszony?

KAPITÁNY Hassqargass úr majd lemegy érte. De nem sürgős.

VENDÉG A fűszerek?

KAPITÁNY Ha megbocsátanak, ideje a tölteléket bekevernem. Só, paprika, köménymag, satöbbi. Mit hagytak félbe?

VENDÉG Még mindig az üldözöttről csevegtünk.

KAPITÁNY Ó. Azt már mondta maguknak, hogy "aki behódol, gyanús, aki nem hódol be, még gyanúsabb?"

VENDÉG Ezt még nem.

KAPITÁNY Akkor igazán még nem is melegedett bele. No, kezdem a sóval. A só perdöntő.

VENDÉG Hogy ne legyen a kolbász se sós, se sótlan.

KAPITÁNY Ahogy mondja. Koccintottak mostanában? Nem? Ez a sürgős tennivaló!

A kapitány tölt.

KAPITÁNY És azt már mesélte maguknak, hogy a koncentrációs táborokat kifejezetten a politikai üldözöttek kérésére állítják fel? Hogy legyen hol szenvedniük?

VENDÉG Csakugyan?

KAPITÁNY És azt, hogy "aki az élet legegyszerűbb tényeiről eltér és elkezd elveket hirdetni, sőt ezekért az elvekért áldozatot kíván hozni, az lesz az érdekesség bűnében leginkább vétkes"?

VENDÉG Ilyesmiről már esett szó.

KAPITÁNY Akkor proszít.

Vendég és kapitány koccintanak.

DIRTH De Dömper kisasszonyt nem bántotta nagyon?

KAPITÁNY Lepény felhossa mindjárt. De még hadd mondjam fel a leckét: "üldözô és üldözött között valódi ellentét nincs. Az egész, mondjuk nem egyéb, mint pillanatnyi hadállás. A kápó, a spicli és a hóhér, a

sintér és a veszett kutya összetartozik. Nem annyira azért, mert a sintér ma még sintér, holnap meg tán kutya. Nem ez a lényeges. A lényeges, hogy egyik se él közösségben. Éppen ezért a sintér éppen úgy fél, mint a kutya, vagy még jobban. A kutya, törik-szakad, sintér akarna lenni. Mert akkor azt hiszi, ő van fent, a hurokkal szabadon garázdálkodhat. De a sintér is fél. Mitől? Hogy ő az, aki. Micsoda csáva! A kutya a sintér és a sintér a kutya. Micsoda remek komplikáció. Ebben a helyzetben semmi nem reális többé. Labirintus konfliktus." Jól idéztem,

hercegem?

MIRABEL Hasqargass úr nem kedveli a mártírokat.

KAPITÁNY Se ha sovány, se ha kövér.

DIRTH Megyek a kisasszonyhoz.

Dirth az ajtóban fordul meg.

DIRTH Az üldözôben nem az a baj, hogy üldözô, bár ez nem egy túl kedvezô magatartás. Hanem az a baj, hogy az üldözô is üldözött, és csak a végtelen konfliktus során, az állandóan változó szereposztás szerint, ideiglenesen üldözô. De még az sem, hanem valaki, aki nincs egy véleményen önmagával. Akármelyik pozícióban van, önfenntartást úz önmaga elárulása árán.

MIRABEL Értem.

VENDÉG Én nem.

MIRABEL Túl sokat hagyott meg önmagából?

DIRTH Amitől a legnagyobb tökélyre vitt élettechnika se menti meg.

KAPITÁNY Menjen csak, herceg, kívülről fújom a szövegét.

DIRTH Akkor...

Dirth becsukja maga mögött a vasajtót.

KAPITÁNY No...most az örölt köménymag...

VENDÉG Különös látvány ön így, könyökéig a ledarált emberi húsban.

KAPITÁNY Ugye? Teremtô pillanatok.

VENDÉG Aztán ne feledje azt a kóstolót!

KAPITÁNY A fenébe, hiszen hozni akartam.

MIRABEL Jelentékeny tanítás, amit a hercegtől hallunk.

VENDÉG Vagyis érdektelen?

KAPITÁNY Hát igen. Folyvást citálja például, Európát kezdettől fogva úgy rendezték be, hogy az üldözöttek legyen igaza.

VENDÉG És ezért helyezte a hősét a pirongókhoz, mint Afrika hellénjeihez.

KAPITÁNY Gondolom.

VENDÉG No de Masukumbe-Kínába demokrácia?

MIRABEL Érdekes...mint reális változat.

KAPITÁNY Tehát az üldözöttek van igaza és az üldözöttek hatalma. Amióta az európaiság az egész földön elterjedt, ez ma már világjelenség. Ezért mért ne lehetne Masumkuleban demokrácia? Nem tisztem persze, hogy Lepény úr koncepcióját védjem...

MIRABEL Védje csak. Jól áll magának. Viszont én kezdek rohamosan kijózanodni.

KAPITÁNY Hát akkor vedeljen gyorsabban, drága barátom!

VENDÉG Mérleget nem is használ?

KAPITÁNY A fűszerezéshez? Soha.

VENDÉG A piros paprika csípős?

KAPITÁNY Természetes. Tehát adva van az üldözött, akinek igazsága van, egyebe sincs, szemben az üldözöttel, akinek hatalma van, egyebe sincs. A történetet természetesen nem az igazság mozgatja. Hanem a fizikai túlerő. Nem akarják így nyersen megkóstolni?

MIRABEL Száraz fehérborhoz nyers emberhúst soha.

KAPITÁNY Ezért Hassqargass úr szerint a történelem az idióták vérfagyasztó komédiája. Egyszer és mindenkor elintézés pedig nincs. Sehol. Se a családban, se az államban. Se a gondolkodásban. Abból, hogy elintézés lesz, megint csak csalás lesz. Eleinte az idióta csalása, aki azt hiszi, hogy ilyesmi megy, később a gazfickó csalása, aki már nem hiszi. Mégis csinálja. Az egyetlen magatartás az összes lehetőségre nyitva állni.

MIRABEL Ezzel is teljesen egyetértek.

KAPITÁNY Gondolom, Lepény úr már azt is kifejtette, amíg önöktől...

Lenről Dirth borzadó kiáltása.

távol voltam, hogy számára, minden ellenérzése dacára, az üldözött az üldözötténél mennyivel szimpatikusabb. Minden érdekessége dacára, úgy értem.

VENDÉG Világos lett számunkra.

KAPITÁNY Szerinte az üldözô egyetlen érdekessége, hogy sokat eszik. Csak nyugodtan mérjenek végig, és kuncogjanak. Nem sértôdöm meg, kövér vagyok. És arra büszke, hogy politikai hovatartozásom kövérségembôl nem olvasható le. Én ugyanis nem félelembôl tömöm magamba az ételt és vedelek. Legalábbis nem tudok róla, hiába próbált Lepény erre jó néhányszor rádöbbsenteni.

MIRABEL Attól még félhet.

KAPITÁNY Ô is ezt mondta. Az üldözô zabál és kínozza az üldözöttet. Hasqargass úr el nem készült regényének leginkább lebilincselô fejezete a világtörténet kivégzési módszerei.

VENDÉG Azt olvasta?

KAPITÁNY Mesélt róla.

VENDÉG Egyáltalán elkészült abból a műbôl egy oldal is?

KAPITÁNY Azt nem tudhatom, kérem. De például elôadása az embernyúzás fejlôdéstörténete a barbárság korától a legmagasabb rendû kultúrkinzásokig szinte engem is megihletett.

VENDÉG Amennyiben?

KAPITÁNY Ha abból indulunk ki, hogy az üldözô félelme az emberkinzásban kulminál, és csak akkor nyugszik meg, amikor az üldözött a kintól vonyít, akkor érzi magát biztonságban, akkor és csakis ebben az esetben el kell ismernem, hogy van bennem némi üldözési hajlam. De hogy félnék? Nem. Biztos, hogy... nem kószolják meg a töltelék? Akkor töltsön, barátom!

Amíg a vendég tölt, a kapitány kószol.

KAPITÁNY No. Nem lesz rossz. Még egy kis só, bazsalikom. Mindjárt hozom a belet és a töltôt. Ha van kedvük, tölteni majd segíthetnek. Egészségükre.

VENDÉG Egyre jobb ez a bor.

KAPITÁNY Ugye?

VENDÉG No és ha az üldözöttbôl üldözôvé lesz, akkor...

KAPITÁNY Ne felejtjük el, hogy bölcs Lepényünk szerint a kettô ugyanaz. Bármely programmal is lépjen fel az üldözô-üldözött. Sôt, a program minél humánusabb, a hóhér annál bestiálisabb. Óvakodjunk a vallásos hóhéroktól, uraim.

MIRABEL Kivétel nincs.

KAPITÁNY Nyolc hónapon keresztül majd minden estémet a herceggel töltöttem, de egyet se talált. Az üldözô-üldözött ôstípusát Hassqargassnak, mondhatnám, nyers kôbôl sikerült kifaragnia. Ô az, aki a társadalomból csak úgy kipottyant, maga se tudja hogyan, tramp lett, viszont ahhoz, hogy világnézetileg és politikailag üldözött legyen, még nem érkezett el, csak lázong és ôrjöng, iszik, lezüllött, elképzelhetetlenül szégyentelen, vakmerô, elvetemülten tudatos, hallatlan lélekjeneléttel. Gondolom, megint magára ismer, drága Mirabel.

MIRABEL És ha?

KAPITÁNY Maga ôstípus. Magának még nincsenek politikai terheltségei. Csak az ellen.

VENDÉG Ön igyekszik szentünket beskatulyázni?

KAPITÁNY Á, isten ments! Csak a találkozás örömére jár a szám. Nos, ez a személy, aki nem is hasonlít Mirabelre, a meztelenül érdekes ember. Ha késôbb úgynevezett világszemléletet vesz fel, erejét ebbôl az érdekességbôl meríti. A behódolt érdekes a politikus. Ô üldözöttbôl üldözôvé válik. Egyetlen fegyvere a hatalom. Bármennyire szeretné, meztelensége oda. Régi énjével a versenyt nem veheti fel. Ezért tehetségesek tehát a nem behódoltak, vagyis azok, akik üldözöttek maradnak. Ha a politikus régi énjébôl valami maradékot át akar menteni, marad legalább a cinizmus, és az üldözött maszkjában kell járnia. Közismert, hogy a vicc, a szatíra, az irónia, a kritika, sôt a szellem is az üldözött oldalán van. Ezzel szemben az üldözô komikusan unalmas. Különösen a jelszavak folytonos darálásával. Észrevették, hogy e jelszavak idô múltán önmaguktól vicekké válnak? Ha az üldözô a kivégzés lehetőségével nem rendelkezik, szánalmas alak. Lehet tôle nyugodtan aludni. Az üldözô hazugság-skálája igen szûk. Ehhez a gondolathoz szerzônk külön függeléket ôhajtott kapcsolni: az államfôk vigyorgása. A hóhér és a pojáca.

VENDÉG Nobel-díjat érdemelne Lepény herceg, ha a mûvét mégis megírja.

KAPITÁNY Csak hát soha nem írja meg.

VENDÉG Mert hajnalban...

16; Kapitány, Vendég, Mirabel, Dirth, (Dömper)

Nyílik a vasajtó. Dirth jön, a karján hozza Dömpert.

VENDÉG Szent ég! Dömper kisasszony? Mi történt?

DIRTH Láthatja.

KAPITÁNY Hercegem, ha lenne kedves bevinni a ketrecbe.

VENDÉG De...

Mirabel fütyyent, aztán egyre harsányabban röhög.

VENDÉG Maga...Kapitány! Maga...?

MIRABEL Ejha!

VENDÉG Megölte?

KAPITÁNY Nem értem túlzott meghökkenését.

VENDÉG Pardon.

DIRTH Hiszen csak megerősakolta, aztán elvágta a torkát.

KAPITÁNY Na. Mi a benyomása, eléggé kivérzett?

DIRTH Meglehetősen.

KAPITÁNY Remek. Holnapig hagyjuk érne, aztán feldolgozzuk.

DIRTH De a ketrecbe tegyem, ne a hűtőbe?

KAPITÁNY A ketrecbe érne. Aztán, ha még kérhetem valamire, felhossa a mosott belet és a kolbásztöltőt.

MÁSODIK RÉSZ

1; Dirth, Mirabel, Kapitány, Vendég, (Dömper)

A kapitány és a vendég az asztalnál bóbiskolnak, hortyognak, cuppognak. Dirth és Mirabel a ketrecnél ülnek. Dirth "lélegzik" a szájharmonikával. Dömper teteme a ketrecben. A töltelék nagy része már kolbász formájában tekeredik az asztalon.

MIRABEL No és a pirongók?

DIRTH Mi van velük?

MIRABEL A maga népe.

DIRTH Én ugyan még egyet se láttam. Mielőtt rákérdezne, masukulumbét se.

MIRABEL Modern irodalmukért nem reklamáltak?

DIRTH Perelik a Szellemi Minták Intézetét. A cég peren kívül fizet. Nem enged nekik egy világbotrányt juszt se.

Csend. Távolról hajókürt. Dirth szájharmonikázik.

MIRABEL Ezek meg rendesen berúgtak, mi? Jó nekik.

Csend.

- MIRABEL És hajnalban megöleti magát.
- DIRTH Rég itt az ideje.
- MIRABEL Nem fél.
- DIRTH Mitől? A Szurrogátum Delikátesz részévé lenni...
- MIRABEL Egy lehetséges út a...
- DIRTH Az Út. Nincs probléma.
- MIRABEL Értem. És a meg nem írt?
- DIRTH Jegyzetek. Szemét. Egy szó se igaz. Csôd. Vagy húszszor nekifogtam. Szónoklat. Fúj.
- MIRABEL Tehát nem volt mondandója a jelentékeny emberről, aki érdektelen. Mert unalmas.
- DIRTH És közönséges. Semmi komplikáció.
- MIRABEL Igen. Normális, tehát megfoghatatlan.
- DIRTH Érti. Mintha nem lennének tulajdonságai. Mintha nem lenne tehetsége. Tudja, nem ripôk.
- MIRABEL Baj. Lehetetlen olyan emberről beszélni, aki nincs a színpadon és nem hês és nem vinnyog, hogy a néző hahotázzon vagy sírva fakadjon.
- DIRTH Csupa semmi és nincs és nélkül és nem. Mit meséljek a sima tengerről és a felhôtlen égről?
- MIRABEL Mert az csendben van.
- DIRTH Mint ez a tetem itt. A dög.
- Csend. Dömpert lereagálják.*
- MIRABEL A kapitány tehát nôket is bedolgoz.
- DIRTH Nem vagyunk hímsoviniszták.
- MIRABEL Bár mintha a hölgy nem önként jelentkezett volna...
- DIRTH Ahogy vesszük, mi az az önként.
- MIRABEL Ja, hogy az az áldozat, aki...
- DIRTH Az az üldözött, aki.
- MIRABEL Meséljen még róla, a jelentékeny unalmasról.
- DIRTH Most tisztáztuk, nincs története.
- MIRABEL Akkor egy érdekesről.
- DIRTH Az egyik például azt mondja, hogy önmagában kora gyerekségétől valami eredendô tisztátalanságot tapasztalt. És egész életében fô foglalkozása volt, hogy ezt a tisztátalanságot ledolgozza. Semmiféle jóga nem jelentett semmit. Semmiféle aszkézis. Megpróbálta, hogy ne egyék húst és fûszert, késôbb, hogy fôtte ételt. Nem ivott bort, se pálinkát. Ebből a lélek megtisztulása. Naivitását felismeri?
- MIRABEL Pálinkát azért ihatna.

DIRTH A másik házának árnyékszékét maga pucolta. Fiait is megtanította rá. A szart időnként egész nap vödörrel szedték ki, hordták szét a földekre. Közben megtörtént, hogy családjában valaki hazugságra vetemedett. Odament hozzá és azt mondta: nem nyúlok hozzád, mert ha megérintenék, és is tisztátalan lennék. Létrontásban vagy vétkes. Üsd pofon magad.

MIRABEL Ellentmondás a szarhordással?

DIRTH Értelmezési nehézség. Az igazi realitás nem ez. Mélyebben van. Mért kéne a létrontástól megrémülni? Ezt kérdezi a jelentékeny ember. A körülmények csak az érdekes embert irritálják. A jelentékeny ember a múlandóságtól nem hagyja magát befolyásolni. Korszak? Államforma? Sajtó? Rádió? Rendôri intézkedések? Bombázások? Tüzelôanyag-hiány? Barát árulása? Nô csalfasága? Ezek azok a dolgok, amiben az ember könnyen elkallódik. Az aggodalom a holnapi ebédért. Elkezd félni, elkezdi magát biztosítani és elkezdi magát a jövô havi fizetésért kompromittálni. Vagy fellázad. Mindkét esetben elveszett. A regény végtelen. Csak nem nekünk. Az érdekes ember csinál valamit. Például ön magából egy pokoli szentet.

MIRABEL Például.

DIRTH És ezzel önmagát elhazudja. Ha valaki lát egy olyat, mint például maga, kedvét veszti attól, hogy ember legyen. Az csak kifogás, nem mentség, hogy úgy hazudik, hogy nem hazudik. Mert ezzel is hazudik.

MIRABEL De ettôl még barátok vagyunk.

DIRTH A jelentékeny ember nem tart meg semmit önmagából. Megcsinálja azt, ami rá van bízva és amit elvállalt.

MIRABEL Ezt szépen mondta.

DIRTH Ez a hûség kötelezô. Nem vigyorog és nem alkalmazkodik. Nem alkuszik és nem helyesel és nem sunyít és nem hunyorgat, és nem kap dührohámot és nem is lázad. Élni nem kell. Nem elengedhetetlen dolog. Helytállni. Érti?

MIRABEL Ezért áll be tölteléknek?

DIRTH Ha ez a dolga, ebben áll helyt. Nem azért, mintha fanatikus lenne, rögeszmés, bolond. A jelentékeny ember nem mártír. Se nem sovány, se nem kövér.

MIRABEL A jelentékeny ember dolgát elvégzi, nem csinál történetet?

DIRTH Dolgát komolyan veszi. Semmi hősieség. Semmi aggodalom a holnapi ebédért.

MIRABEL Szónoklat. Ilyen ember nincs.

DIRTH Igaza van. Száz évben egy ha akad, aki el tudja kerülni a beszennyeződést.

MIRABEL Az meg mázlista.

DIRTH Az egész probléma voltaképpen egyszerű.

MIRABEL Hálás lennék, ha még tanítana.

DIRTH Én az anyagot komolyan veszem.

MIRABEL A tananyagot?

DIRTH A materiát. Életünk alapját, amit felháborító általánossággal anyagnak hívnak. Dehát enélkül nem jövünk ki.

MIRABEL Honnan?

DIRTH Maga most olcsó viccekkel?

MIRABEL Bocsánat, figyelek.

DIRTH Egészen természetes, hogy időtlen idők óta minden erőfeszítés, éppen ezért minden hazudozás és becstelenség ezért a materiáért folyik, mert ez a fontos. Sőt, ez az egyetlen fontos. Viszont ön is tudja és mindig is tudta, hogy ebben a megehető és megfogható és felöltözhető világban egy láthatatlan és érzékelhetetlen pont van. Ez nem a valami, hanem a semmi. Ez a nincs. A kiterjedés nélküli üresség.

MIRABEL Jó semminél kezd.

DIRTH Jó messzi is maradok.

MIRABEL De kölcsönadná addig a herflijét? Zenélés közben jobban tudok gondolkodni.

DIRTH Parancsoljon.

Most Mirabel szuszogtat viszonylag élvezhető futamokat. Közben.

DIRTH A nehézség ebben nem ez, hanem a következő. Itt van ez a durva, tömör, kemény realitás, ami bennünket megvéd és betakar és jóízű, amiben olyan elégedettek vagyunk, és mindez bármilyen szilárd és biztos, emellett a nemlétező üresség mellett egyszerűen nem számít.

Mirabel a szájharmonikán át.

MIRABEL Miért nem?

DIRTH Mert mindaz, ami életünkben lényeges, az nulla.

MIRABEL Igaz: ez benne a hajmeresztően kellemes.

DIRTH Érvénytelen. Azt hiszem, ez a nem létező pont az, amit Archimédész keresett, amiből a materiális világot ki lehet forgatni. Mondjuk úgy, hogy ez a semmi az anyagi világegyetemünket, amit mi kemény realitásnak nevezünk, totálisan diszkreditálja. Ez elég szörnyű, de így van. Ezért azok, akik maradéktalanul az úgynevezett materiális realitásra építenek, átkozott zavarban vannak, tudatában annak, hogy helyzetük milyen fonák. Tény, hogy a nem létező sokkal erősebb, mint a létező. A nincs hatalmasabb, mint a van. Érti?

MIRABEL Sebaj.

DIRTH Ebből a nullából meritünk mi erőt. Olyan fogalmakhoz, mint igazság és erkölcs és tisztesség és lélek és szellem és isten és morál és nemesség és becsület és értelem.

MIRABEL Szóval mindahhoz, ami nem található sehol.

DIRTH Ami nem úgy látszik, mintha nem lenne...

MIRABEL Hanem ténylegesen nincs. Értem én.

DIRTH Ez az, ami határtalanul hatalmasabb, mint a materiális világegyetem. Elismerem, hogy a dolog így nem csak paradox. Ez, Mirabel, nonszensz. Mint a maga élete. Ezeké ott, akik részegen hortyognak. Dömperé, átvágott torokkal, megerőszkolva. Vagy az enyém.

MIRABEL Csak hús és fűszerek.

DIRTH Képzeld el, itt, a megfogható és látható és biztos anyagság kellős közepén az ember egyszerre csak felfedezi, hogy ennél a nincs mennyivel több. Sőt. Aki nem akar felborulni, az önmagát a nincsre helyezi. Az anyagi világ svindli. Rendkívül keserves svindli. Mert a koszt és a kvártély a semmin megbukik. Otthonom nem itt van, hanem a kiterjedés nélküli ürességben. Ezért van az, hogy a jelentékeny ember jobban fél a beszennyeződéstől, mint a haláltól.

MIRABEL Tessék a herflije. Számomra minden világos.

DIRTH Mert hány világháborút bír ki egy ember?

MIRABEL Ahány csak kitör, nem?

DIRTH Az előbb azt mondtam, száz évenként csupán egy akad, aki a holnapi ebédért nem keni be magát trágyával. De nem azon múlik, hányan vannak. Azon, hogy ez az egy hiteles. A többi svihák, legfeljebb érdekes.

MIRABEL Elég.
DIRTH Óvakodni minden szentségtől. És hõsködéstõl. Anélkül, hogy ebbõl az óvakodásból hunyászság lenne. Vagy világnézet. A jelentékeny ember létrontásban nem vesz részt, inkább félreáll, lemond, szegénységet és elhagyatottságot vállal, nyomort és kivételes esetben halált. És jól jegyezze meg: jelentékeny ember nem prédikál.
MIRABEL Ha maga mondja...
DIRTH Én nem vagyok az.
MIRABEL Jelentékeny?
DIRTH Csak komédiás pojáca, mint a többi. Én beszélek. És ezzel követelek. Olyan igényeket támasztok a másik iránt, amit kizárólag magamtól várhatok el. Elveket gyártok. Tilos. Világnézetet. Morált. Vallást. Rögeszme csak egy van: a saját.

Mirabel hatalmasat ásít.

MIRABEL Szerintem is aludjunk inkább.
DIRTH Higgye el, végül az is csõdbe jut, aki behódolt, és az is, aki nem hódolt be. Egyetlen vigasz látszott: írni.
MIRABEL De már nem ír.
DIRTH Istennek kéne, de õ halott.
MIRABEL Magának.
DIRTH Én végig csakis magamról beszéltem, uram.

2; Dirth, Mirabel, Kapitány, Vendég, (Dömper)

Hajókiürt bömböl fel, egészen közel egy hajó halad el, közeledik, távolodik. A kapitány nagy horkantással ébred. Lassan a vendég is.

KAPITÁNY Mi?! Hogy? Hány óra? Hoppá. Jó estét. Vagy jó reggelt van?
MIRABEL Az éjszaka örök. Nem mindegy?
KAPITÁNY Nem. De. Nézzünk oda! Kolbásztöltés alatt elszunnyadtunk volna?
VENDÉG Pálinkát hoz fel. Az volt az utolsó ajánlat
KAPITÁNY Az?
MIRABEL Az.
VENDÉG Meg a kolbászból kóstolót, nehogy nagyon berúgjunk.
KAPITÁNY Hát akkor hozok.
VENDÉG De hol hagytuk el? Nótáztunk volna?
KAPITÁNY Mirabel?

MIRABEL Tréfásan arról faggattak, mire gondoltam, amikor a barakk kigyulladt.

KAPITÁNY Tényleg? És válaszolt?

MIRABEL Nem.

KAPITÁNY Hozom azt a pálinkát.

Kapitány kimegy, a vasajtó csapódik. Kevés csend után.

VENDÉG Nekem rémlik mindenki vallomása.

MIRABEL És a rémálmai?

VENDÉG Miután maga volt a fő gyanúsított.

MIRABEL A kapitányéra?

VENDÉG Az övére? Várjunk csak.

MIRABEL Őt is kihallgatta.

VENDÉG Hogyne. Ezt mondta a tényállás kedvéért: "Otthon aludtam. Aztán, ahogy folyóson a cukrász jött és énekelt, felébredtem. Nem volt nagyon berúgva. A tejeslány ajtajához ment és suttogott. Én vagyok. A nô meg ingerülten és sóváran vissza: nem köllesz, disznó, aludd ki magad. Mire a cukrász az ajtón dörömbölni kezdett, a tejeslány gyorsan kinyitotta és a villany lekattant."

MIRABEL Ez nem a kapitány volt.

VENDÉG Akkor ki?

MIRABEL Ön volt a főkopó.

DIRTH Én megpróbálnék szunyókálni, ha.

Dirth bemászik a ketrecbe.

MIRABEL Dömper kisasszony nem zavarja?

DIRTH Mért zavarna? Ahogy mondani szokás, nem sokára találkozunk.

MIRABEL A mennyben, a pokolban?

DIRTH A kolbászban biztos...

MIRABEL Erotikus...

DIRTH Haha.

MIRABEL Bocsásson meg, ízetlen volt a tréfa.

DIRTH Nem, nem. Majd megpróbálok kuncogni rajta, amíg.

3; Vendég, Kapitány, Mirabel, (Dirth, Dömper)

Dirth elhelyezkedik. A kapitány jön vissza a pálinkával és a kolbásszal.

KAPITÁNY Már itt is vagyok. Törköly.

VENDÉG És a kolbász! Jól néz ki.

KAPITÁNY A kenyér kissé szikkadt. Dömper kisasszony persze megint elfeledte kendőbe bugyolálni.

MIRABEL Az isten nyugosztalja.

KAPITÁNY És még csodálkozik, hogy végre elvágtam a torkát.

VENDÉG Finom az kicsit szikkadtan is, nemde.

KAPITÁNY Törjenek, kóstoljanak bátran. Szurrogátum
Delikáteszemet csakis dicsérik.

A vendég tör a kolbászból, kenyérből, amíg a kapitány pálinkát tölt.

KAPITÁNY Nos?

VENDÉG Hmm. Isteni!

KAPITÁNY Ugye? Mirabel? Egy harapást?

MIRABEL Csakis pálinka. Még be se rúgtam, amióta itt vagyok.

KAPITÁNY Akkor magának a boros pohárba?

MIRABEL Lekötelez.

KAPITÁNY Fejsebe? Sérülései a megrugdosástól?

MIRABEL Már el is feledtem őket.

KAPITÁNY Pedig alaposan helyben hagyták tegnap.

VENDÉG Ezek az ízek! És a hús! Drágán adja, remélem.

KAPITÁNY Nem orcátlanul. Koccintunk?

Koccintanak, isznak.

KAPITÁNY Igen. Ez a törköly se semmi. Igaz, herceg? És ez nem az a semmi, ami nincsen. Mit csinál ez?

MIRABEL Alszik.

KAPITÁNY De mért öleli át Dömperemet?

MIRABEL Mért ne?

KAPITÁNY Végül is...igyunk gyorsan mégegyet?

VENDÉG Nem baj, ha török még a kolbászból?

KAPITÁNY Bátran, mondom! Aztán Mirabel úr segít a maradék megtöltésénél.

MIRABEL Lehet.

A kapitány újra tölt, isznak, nekilátnak a kolbásztöltésnek. Közben a Vendég teli szájjal.

VENDÉG Éjjel negyed egy volt.

KAPITÁNY Mi?

VENDÉG Amikor felgyulladt a barakk.

KAPITÁNY Ja! Pontosan negyed egy, azt mondja?

VENDÉG Onnan tudni, mert az éjféλι vonat utasai akkor értek oda. Ők vették észre. Illetve személy szerint Ugor. Tudják, az az Ugor, aki.

KAPITÁNY Ugor úr akkor nem volt teljesen berúgva?

VENDÉG Mint mindig. Ám annak ellenére, hogy alkoholista, nincs semmi fantáziája. Elbeszélésének csupán négy-öt változatát hallgathattam meg a három hét alatt. Ha vesszük, hogy másnak is mesélte, az naponta hat, hússzor hat az százhusz. És az ki van zárva, hogy valaki százhuszszor nagyjából ugyanazt hazudja. Tehát valóban ő volt az, aki riasztott. Akkor még nem sejtette, hogy ezzel önmagát veszélybe sodorja. Sokáig tartotta magát az a feltevés, hogy Ugor gyújtogatott, az éjszakában pedig azért kiáltozott, hogy a gyanút elterelje.

KAPITÁNY Valóban meggyőző. Mire magam a tűzhöz érkeztem, úgyszólván mindenki ott ácsorgott.

A vendég gúnyosan.

VENDÉG Még a láthatatlan ember is?

KAPITÁNY Őt nem láttam. Aznap állítólag vacsora után a parton sétált, aztán a Piros Bugyellárisban whiskyt rendelt, hirtelen felállt, azt mondta hazamegy, de negyed óra múltán megint ott volt. Ebben az időben gyulladt fel a barakk. Tehát lehet, hogy ő...?

VENDÉG Ugor szerint kétségtelen.

KAPITÁNY De ő részeg volt és nincs fantáziája. Valamint hogy a gyanút magától elterelje... A láthatatlan embernek éppen nem volt indítéka.

VENDÉG Ez az. Ha nem rendőreileg vizsgálom a dolgot, a láthatatlan ember éppen ezért volt nagyon is gyanús számomra sokáig.

KAPITÁNY Mert nem volt rá oka?

VENDÉG Az elegendő ok elvében nem hiszek. Sőt, ennek érvényességét ebben az esetben hangsúlyozottan kétségbe vonom. Ott, ahol az okság nem ésszerű, hanem démoni, az események kezdenek ugrálni.

Nem tapasztaltak még ilyet? Mirabel úr? A véleménye?

MIRABEL Végre berúgni.

KAPITÁNY Tehát Ugor?

VENDÉG A láthatatlan ember. Azt mondták, talán csak véletlenül tette. Gyufát vagy cigaretta csikket dobott volna el a barakkban. Ám mit keresett volna ott, ha nem is a 21-esben lakott? Hacsak nem gondnoki minőségében járt ott. A kocsmában viszont azt mondta, hogy hazamegy.

KAPITÁNY Mert a kocsmában látta őt valaki?
VENDÉG Csak mondták.
KAPITÁNY Ja...!
VENDÉG Másrészt a láthatatlan ember nem is dohányzott.
KAPITÁNY Na. Akkor az ön démoni logikája szerint csakis ő lehetett, nem? Vagy Mirabel.
MIRABEL Kérek még pálinkát!
KAPITÁNY Csak nyugodtan szolgálja magát ki, barátom.
Mirabel tölt magának, iszik, megint tölt.
MIRABEL Jó.
KAPITÁNY Először is, mit tudunk a tűzről?
MIRABEL Semmit. Csak azt, hogy fölfelé folyik. Mit akarhat ez a fordított gravitáció?
KAPITÁNY De azért tekerjen is közben. Mindjárt végzünk.
MIRABEL Félelmetes.
A kolbászt tovább töltik.
KAPITÁNY Amikor én értem oda, a batrachalógussal találkoztam először. Szétvetett lábakkal állt, és nézte, hogyan lánghol a szobája. Emlékszem, előtte való nap tartott előadást a klubban Afrikáról. Két évet töltött a békák közt? A klubban az érdeklődés elég szép volt. Brekegéseket vett fel hangszalagra, az Akadémia megbízásából. Aztán internálták közénk. Több sikerült batrachomeloszt mutatott be. Bár néhányan már a második melosz után röhögve távoztak. Szalagjai elégték. Mi van, ha ő tette keserűségből? Vagy ez is túl rendőri?
VENDÉG Ahogy mondja, kapitány.
KAPITÁNY Magam előadásán többször meghatódtam. Akkoriban idegeim gyengék voltak. Valami költőtől idézett. Hogy a béka olyan szép, mint a szeráf angyal. A bűvöletes egyhangúság, ahogy zenélnek. Angyali kórus, amiben nincsen semmi izgalom. Semmi kacérság. Aki békákat hallgat, örökké akar élni.
VENDÉG Ha jól emlékszem, a tűzeset után néhány héttel felakasztotta magát.
KAPITÁNY De nem azért, mert ő tette?
VENDÉG Búcsúlevelét nem írta meg. Emlékszik még valakire?
KAPITÁNY A báróra. Aki a besúgó volt.
VENDÉG Ez is csak olyasmi, amit olyan biztosan tudtak, hogy biztos nem volt az.
KAPITÁNY De ő telefonált, nem?

VENDÉG A gépházba, hogy nincs víz. Nem vették fel.
Telefonált az irodaházba. Ott megígérték, hogy
azonnal intézkedni fognak. Öt perc. Semmi. Tíz perc.
Semmi. Fizetésnap. Mindenki berúgott és aludt.
A küldönc ébresztette fel őket. A szivattyút gyorsan
szétszerelték, mondták, a gép dél óta rossz,
megfeszítetten dolgoznak rajta. A tűzoltók meg csak
álltak az égő barakk előtt. Ketten még a csövet is
tartották, a fecskendő csendesen pisilt.

KAPITÁNY Ezt én is láttam. És rögtön utána érkeztek a
fejvadászok.

VENDÉG Hát ismerte őket?

KAPITÁNY Tudtam, kik ôk. A két revizor. Az egyik kis pohos.

VENDÉG Rendkívül ambiciózus. Az összes rendeletet fejből
tudta. Ami már csak abból is kitűnt, hogy csoda
hosszúakat lépett.

KAPITÁNY Széles karimájú kalapot viselt, amelynek a széle
lekonyult.

VENDÉG Gyanakvó és mérges mindig.

KAPITÁNY Párja magas és testes, amolyan jószívű óriás. Hangja
recsegô. Bárhová beállítottak, a számlakönyveket
kérték. A Piros Bugyellárisban a vezetőt lecsukatták,
midôn a pohos belepillantott az itallapba. Kisszóda,
vagy nagyszóda? Visított.

VENDÉG Már emlékszem. Ön, ugyebár, disznótoroson volt
aznap este.

KAPITÁNY Azt vallottam volna?

VENDÉG Rossinál.

KAPITÁNY Tényleg! Mindig is szerettem a friss fôtt húst ecetes
tormával. Azt viszont akkor nem hittem, hogy
végül a kolbász készítésnél kötök ki.

VENDÉG Nem ott ismerkedett meg elôször Dömper
kisasszonnyal?

KAPITÁNY Ôt is úgy hívták.

VENDÉG Akkor konyhafônöknô. Vastag test. Ijesztôen
rúzsozott ajakkal.

KAPITÁNY Ez már nem rúzsozta.
Rövid csend, ahogy Dömperre és az ôt átölelô Dirthre néznek.

VENDÉG Meghökkenetô, hercegünk mely nyugodtan pihen.

MIRABEL Békében?

VENDÉG Gondolja?

4; Kapitány, Vendég, Mirabel, (Dirth, Dömper)

KAPITÁNY Akkoriban vált el. És készült újra férjhez menni.

VENDÉG Már mint az a Dömper kisasszony?

KAPITÁNY Orleánhoz, a raktároshoz. Rá emlékszik?

VENDÉG De ezt nem is tudtam.

KAPITÁNY Orleán felesége Orleán úr öccsével Orleánt rendszeresen csalta.

VENDÉG Nahát! Ezt se tudtam.

KAPITÁNY Orleán úr sokat utazott. Külföldön kurváktól sok új figurát tanult, azt feleségével is ki óhajtotta próbálni. Az asszony ilyesmire nem volt kapható. Ám Orleán fényképeket talált. Melyeken felesége és az öccse a nem hajlandó helyzetekben.

VENDÉG Joggal orrolt meg.

KAPITÁNY A fényképeket disznótoros vacsora közben körbe mutogatta. Dilettantizmus, szólt Dömper fitymálva. Még ajkát is csücsörítette. Tud különbet? - kérdezte a raktáros gyulladtan. Dömper szemét lesütötte. Várjon, szólt halkán. Én teletömtem magam hússal, elálmosodtam. Untam hallgatni Orleán nyálas udvarlását.

MIRABEL A női test nagy ígéret, melyet egyetlen nô sem tud teljesíteni. Még egy Dömper se.

KAPITÁNY Magának...Dömper? Már mint az a Dömper...?

MIRABEL Fontos?

KAPITÁNY Igaz, nem fontos.

VENDÉG Inkább arról meséljen, mi történt.

KAPITÁNY A káposztához és a hurkához még hozzá se nyúltam, csupán néhány fánkot gyúrtem magamba, amikor hallottam, hogy ég a harmincegyes. Aztán hogy nem az, hanem a kilences. Hogy az egész átkozott telep. Salabu gyógyszerész sietett a rémhíreket terjeszteni.

VENDÉG Igen, a farmakofantaszta. Hírnevét a penipikullátor nevezetű kenôccsel alapozta meg, amit fiatal hölgyek pirulás nélkül péniszpikullátornak hívtak. Ő terjesztette el először azt is, hogy a gyújtogató csakis a láthatatlan ember, vagyis a gondnok lehetett.

KAPITÁNY Szóval nem Ugor?

VENDÉG Azaz nem a gyújtogató, hanem a gyújtogattató, mivel a rémtettel küldöncét, Khlyt bírta volna meg.

KAPITÁNY Az a szôke, pattanásos siheder, aki látta ôt.

VENDÉG Azt állította.
KAPITÁNY Hogy látta.
VENDÉG De azt senki nem látta, hogy látta volna.
KAPITÁNY Világos.
VENDÉG Önnek, Mirabel, akkoriban az volt a véleménye, hogy a láthatatlan ember nincs is, csak az a siheder találta ki a személyét, miszerint ő a gondnok, és ő, mint a gondnok küldönce, teljhatalommal bírt a telepen. Még mindig így gondolja?
MIRABEL Én a rôtarcú kubikuson tűnődtem akkoriban.
VENDÉG Ám amikor erre Klhyt keményen elôvettem, vallatása közben csak bambán vigyorgott és maga elé meredt.
MIRABEL Egyre emlékszem. A gondnok módszerét, vagy a kölyök módszerét az irigységgel határos módon csodáltam. Viszont elfogyott a vékonybél, valamint a pálinka is.
KAPITÁNY Pardon. Pálinkám még van, belet viszont mosni kéne.
MIRABEL Pálinkát szívesen hozok fel.
KAPITÁNY Megtenné? És ezt a maradék töltelékot ha berakná a hűtőbe.
MIRABEL A pálinka is ott van?
KAPITÁNY Ezt a keveset majd Hassqargass úr és Dömper kisasszony húsa közé keverem. Feltéve, ha ismeretlen üldözöttünk hajnalban csakugyan oda nyilatkozik, hogy.
Mirabel a maradék töltelékkel kimegy, a vasajtó csapódik.

5; Kapitány, Vendég (Dirth, Dömper)

VENDÉG Kapitány úr, őszinte leszek magához. Ha nem lenne túlságosan rendôri a feltételezés, még mindig arra a véleményre hajlanék, hogy a gondnok, avagy a láthatatlan ember személyét is Mirabelünk találta ki.
KAPITÁNY Ne mondja!
VENDÉG Logikus, tehát ostobaság. Személyét kitalálta, azt az ostoba kamaszt beidomította, és attól kezdve Mirabel uralkodott a telep felett. Ez abszolút beleillik Mirabel sátáni gondolkodásmódjába.
KAPITÁNY Kolosszális. Ő trónolt felettünk és röhögött!
VENDÉG Hangját, ha róla, mármint a láthatatlan emberről beszélt, mindenki lehalkította és elôbb körülnézett. Azt állítom, hogy önök féltek tôle. Különösen a nôk.

KAPITÁNY Ez is beleillik!

VENDÉG Keze mindenben benne volt, miközben azt játszotta, hogy csak egy koszos tolvaj, egy lezüllött alak, egy mocskos senki nôcsábász.

KAPITÁNY És gyilkos.

VENDÉG Ôslakók szerint, mint például Ugor, a láthatatlan ember már akkor ott volt, amikor még nem is épült fel a telep. Egyesek szerint szökött fegyenc. Mások szerint morfinista. Sohasem hozatott fel a konyhából. Sem a boltból. Nem tudni, mit evett, és honnan szerezte be.

KAPITÁNY Mirabel volt!

VENDÉG Legendát teremtett.

KAPITÁNY Datolyás Lepény úr tollára való történet. És nem hallja! Ébresszük?

VENDÉG Inkább hagyjuk. Ha már ilyen szerencsésen összefutottunk, próbáljuk meg inkább kettesben tisztázni ezt a tüzesetet.

KAPITÁNY Próbáljuk. Haha! Tisztázzuk! És Tisztáné? Annak a néembernek a képe maga előtt van?

VENDÉG Hogyne. Vallomásával sokat bíbelôdtem. Nem ez volt az igazi neve.

KAPITÁNY Azt senki nem tudta. Magam hat hétig béreltem szobát nála. Extrém esett.

VENDÉG A mániája.

KAPITÁNY Mirabel így jellemezte: a szennyet, amit belül hordunk, a külvilágra vetítette. Bárgyú aszkézis. Elmebaj.

VENDÉG Növekvôben van. Alig múlik el hét, hogy ne találnának ki új tisztító szereket.

KAPITÁNY Meg gyógyszereket.

VENDÉG Fúj.

KAPITÁNY Sótlan hús. A tiszta asszony. Gondolkodásának középpontja a háború a piszok ellen. Azt hiszi, ezért szállhat majd a mennybe, ahol majd örök idôkre zsoltárokat énekelhet. Kilincsek, tányérok, lábasok, törlôruhák.

VENDÉG Haja, körme, lába.

KAPITÁNY Asztalok, szônyegek, ablakok. A padló. A bili!

VENDÉG A végbélnyílása és a vizelelôszerve, amelyek a tisztátlanság fô fészkei.

KAPITÁNY Okkulttá itt válik. Ez az, ami leginkább vonzza és taszítja egyszerre. Korán kel, a konyhába siet, nagy fazék vizet tesz fel. Ebben a tevékenységében kellett volna látnia, különben el se tudja képzelni az egészet. Eszelôsen morog és kapkod.

VENDÉG Az üldözô!

KAPITÁNY Felismeri benne?

VENDÉG De sejtelve sincs, hogy önmagát üldözi.

KAPITÁNY Hajsza közben szemtengelye elferdül és liheg. Azt hiszi, hogy a szennydémon kínozza. Megtörténik, hogy a nagy mosófazekat elôbb kisúrolja, keféli, dörgöli, ronggyal törli, újra öblíti, az ablakhoz viszi, megvizsgálja. Nem elég tiszta! Amott egy folt, itt egy csík. Nehezen lélegzik, topog. A konyha levegôje forró. A kefét kifôzi. A lavórt fertôtleníti, kiöblíti, homokkal kisúrolja, lábát csak úgy teszi bele. A víz forró, nem baj, legyen forró. Ilyenkor józanságnak már semmi nyoma Tenyéryi helyet súrol véresre. Ott van a démon! Az a bütyök! Hasa alatt a szôrt kitepdesi.

VENDÉG Hat hétig bírta ezt nézni?

KAPITÁNY Egyszer megjegyzést tettem. Tisztáné önkívületbe esett. Visít. Disznó! Disznóól! Az egész lakásnak szaga van. Mármint tôle. Szemét, mocsok ember vagyok. Azonnal kotródjak.

VENDÉG És elköltözött?

KAPITÁNY Elôbb Mirabel tanácsa szerint végeztem volna vele.

VENDÉG Tanácsa?

KAPITÁNY Mondom, persze, hogy távozom. Már holnap. Ilyen piszokban tényleg nem lehet élni. Tisztáné rám mered. Igen? Igen. Mert például hogy mosdik kegyed? Orrát rendesen ki se. Ezért érez bûzt mindenütt. Vagy nem érez? De. Forró vizet kell felszívni, kifújni, aztán kis kefével kikefélni. Az orrban milliárd bacilus. Betegségek melegágya. De ha csak kegyedrôl lenne szó. Maga lélegzés közben megfertôzi a levegôt és a falakat és a bútorokat, a függönyöket, az edényeket így hiába mossa. Tisztáné magába roskad. Másnap reggel hallom, amint orrát fújja, prüszköl, krárog, hörög és nyög.

VENDÉG Nemes bosszú.

KAPITÁNY Tévedés. Mirabel tanácsa rossz volt. Tisztáné boldogabb lett tőle, mint valaha. Viszont az Ottilia incidensnél elnyerte méltó büntetését.

VENDÉG Erről se tudok.

KAPITÁNY Ez az után történt, hogy ön lezárta a nyomozást, és dolga végezetlenül távozott.

6; Kapitány, Vendég, Mirabel. (Dirth, Dömper)

Mirabel tér vissza. Pálinkás üveget hoz.

KAPITÁNY Á, Mirabel. Magáról csevegtünk. Emlékszik Tisztánéra?

MIRABEL Nem nagyon.

KAPITÁNY Éppen Ottiliát mesélném. Tudja, az az öregasszony, akinek az orvosok néhány hetet jósoltak. Az is a jó vicc volt, mi? Megtalálta a pálinkát.

MIRABEL És a fejekkel mihez kezd?

KAPITÁNY A hűtőben?

MIRABEL Bizarr látvány, ahogy bámulnak és tátognak kifelé.

KAPITÁNY Tulajdonképpen semmi célom velük. Néha eltűnődöm, talán formalinba rakva gyűjteni kezdem őket. De nem szeretnék semmiféle hobbi rabjává válni. Így időnként a tengerbe hajítom, akik összegyűltek.

MIRABEL Korrekt.

KAPITÁNY Az a pálinkás üveg nem volt teli?

MIRABEL De. Kérnek?

VENDÉG Koccinthatunk éppen.

Most Mirabel tölt.

VENDÉG Tehát Tisztáné és az az öregasszony?

KAPITÁNY Ja! Az orvosok. Mondták, felépüléséhez semmi remény. Többen meglátogatták, vittek neki süteményt, befőttes. Ugorék kezdték. Ugorné Ottilia lakásából elvitte a nagy piros szőnyeget. Tisztáné lassan kiborult. Szidta férjét, csináltasson már Ottilia lakásához kulcsot. Már mindenkinek van, csak nekik nincs. A népek ki-be járnak és minden használhatót elvisznek. Nekik csak a szemét marad, pedig. A férj morgott, ez nem rendes dolog, az öregasszonytól lopni. Egy-két hét múlva úgyis meghal. Akkor még kevésbé. Végül a kulcsot mégis megcsináltatta. Tisztáné a háromajtós szekrényt kihozatta, eladta. Az ágygal még várt. Vasárnap bement a kórházba. Ottilia

halálán. Akkor az ágyat, az asztalt és a székeket is. A lakás üres. Még a tűzhely, a piszkavas, a szenesvödör és a kamrában az egy mázsányi aprófa is. A következő vasárnap Ottilia fent járt és nevetgélt. Megyek haza, meggyógyultam. Csütörtökön tényleg kiengedték. Erre csak emlékszik, Mirabel?

MIRABEL Végre rendesen zsibbadok.

KAPITÁNY Akkor dőljön csak le nyugodtan.

MIRABEL Még iszok rá két-három decit.

KAPITÁNY A kabinom majd megfelel?

MIRABEL Jó lesz a ketrechen is.

VENDÉG A ketrechen?

MIRABEL Kellemes társaság.

KAPITÁNY Hajnalban költsem? Bár a zajra biztos felébred.

Mirabel bemegy a ketreche, ledől, szinte rögtön hortyogni kezd.

VENDÉG A...jelöltek...zajongani szoktak?

KAPITÁNY Nem mind.

VENDÉG És a herceg majd...ön szerint?

KAPITÁNY Noha nem vagyok már minden szakértelem híján, a jelöltek, ahogy ön fogalmazott, vagyis a tölteléknek jelentkezők utolsó perceit még mindig nem tudom pontosan kiszámítani.

VENDÉG A halálfélelem?

KAPITÁNY Olyasmi.

Csendben hallgatják Mirabel hortyogását.

VENDÉG Tehát hazaér az öregasszony az üres lakásba.

KAPITÁNY Idegenek voltak, azt mondták, a maga rokonai-hazudta Ugorné Ottiliának. Úgy van, és még szóltam is nekik, hogy a néni él, nem szép dolog, de nem is feleltek, tódított rá Tisztáné. Ottilia megállt a szobája közepén, felnézett a plafonra, ahonnan a lámpát letépték és elkezdett vonyítani. Letérdelt, kezét összekulcsolta és hajlongott. Motyogott valamit, de nem értették. Egész estig sírt, vinnyogott. A nézők otthagyták. Az ilyen viselkedéssel nem lehet mit kezdeni.

VENDÉG És Tisztáné?

KAPITÁNY Férjét kérte, eridj át, hallgattasd el, nem tudok aludni. Férje belerúgott a konyhakredencbe, öklét asszonyára emelte. Kiraboltad, most hallgasd. Kiraboltam? Csak a magamét vettem el. Évek óta adok neki ebédet és vacsorát és ruhát. Hazudsz, semmit se adtál neki. Nem

hazudok! Ugorné rabolta ki. A férje vette a kalapját és kocsnába ment.

VENDÉG Hová máshová. És?

KAPITÁNY Ottilia virbidült. Tisztáné reszketett. A függönyt a fodrász, a paplant a cukrásznő vitte el. A matracokat a két pilóta, a tányérokat a boltos, a tükröket a zöldséges, a képeket a villanyszerelő, a kis szőnyeget a trafikos, a két lepedőt a szikvizes, a díszpárnát a pék, a dunyhát a hentesgéd, a fotójt a vasutas, a kis asztalt a postás, és ezek alusznak?! Némítsd el, üsd agyon!

VENDÉG És?

KAPITÁNY Tisztáné mezítllenül rohant ki. Rendőrök jöttek, ponyvába takarták, megkötözték, mert harapott és karmolt. Elvitték.

VENDÉG És ezzel vége.

KAPITÁNY Dehogy. Kiengedték. Főútra minden reggel kiment, a porban leült, a lótrágyával kezdett babrálni. Aztán arcát vele bekente. Közben azt döcögte: cucc, cucc. Ha szóltak hozzá, trágár szavakkal válaszolt, de nagyon szelíd hangon.

VENDÉG Ezzel arra akar célozni, hogy valahol mégis csak van igazság?

KAPITÁNY Én? Dehogy.

VENDÉG Tehát ön pontosan hol is volt a tűznél?

KAPITÁNY Ezt már megbeszéltük, nem? Ott álltam a 22-es barakk sarkán, aztán bementem a Piros Bugyellárisba és megittam háromszor három decit.

VENDÉG És akkor azt nem is látta, amikor csapircsányoki tűzoltóság is megérkezett?

KAPITÁNY Ó, akkor már megint ott tébláboltam. Offenzív felvonulásuk mély csodálatba ejtett.

VENDÉG Az ezredesné úgy emlékezett magára, hogy segíteni kívánt nekik.

KAPITÁNY Csak szóltam, hogy víz az nincsen. Az ezredesnére én is emlékszem. Ugyanott ült, ahol szokott. Az ablakban. Még köszöntem is neki. Jóestét, madam, ma éjjel de szép tűzünk van.

VENDÉG Amire ő?

KAPITÁNY Ahogy szokta. Sült oldalasát zsírba mártogatva ecetes uborkát falatozott, aztán a csontot szopogatta.

VENDÉG Az uborkát szintén a zsírba mártogatva. Stimmel.

KAPITÁNY Egyezett a vallomásunk?

VENDÉG Az ezredesné biztos volt benne, hogy ön a tettes.

KAPITÁNY Nocsak.

VENDÉG Rá viszont a grófnô gyanakodott.

KAPITÁNY Az a fogatlan perszóna, aki a kômûveseknél dolgozott, fizetéskor pénzét elitta, az árokban szedték fel, többnyire több részeg férfi alól? Ha jól emlékszem, négy gyermeke volt.

VENDÉG Szóval szerinte a barakkot az ezredesné gyújtotta fel, és hogy a gyanút magáról elterelje, miközben a tüzet bámulta, pont úgy ette az oldalast és az uborkát zsírban, mint minden éjjel, pedig másnak még kenyérre és vízre se telik. Amikor vádja az ezredesné fülébe jutott, rohamot kapott. Miután felpofoztattam, vallomását, amely önt terhelte, megváltoztatta. A barakkot a grófné gyújtotta fel, mivel aznap, mint tudjuk, fizetés volt, a grófné a boltba ment gyermekeinek ételt vásárolni, de ehelyett inkább megint pálinkát vett, meg is itta, a gyermekeit pedig rendes szokása szerint vacsora helyett elpüfölte.

KAPITÁNY És ezután.

VENDÉG A grófné kihallgatása közben az ezredes kopogtatott, diszkrétén félrehívott, és közölte, a gyújtogató a felesége.

KAPITÁNY Amennyiben?

VENDÉG Amennyiben az ezredesné minden hajnalban arra ébred, hogy meg fog halni. Ezért gyorsan magába kell tömnie valamit. Lehetôleg kalácsot vajjal és lekvárral. Elôérzete, hogyha nem táplálkozik rendszeren, valami nagy baj történik vele, reggelire csak fokozódott. Ezért a rántotta mellé tucatnyi lángost kellett sütnie, aztán szalonnát pirítani a fôtt tojáshoz, és hogy ebédig ellegyen, néhány húskonzervet bontani. Ebédhez májat vagy pacalt, krumplit viszonylag keveset. Makaróni estig. Aztán az oldalas és az uborka. Az ezredes töredelmes volt. Ô ezt már se anyagilag, se érzelmileg nem bírja. Az aggodást mármint. A nagy baj megtörtént. De nagyobb is történhet, ezért kell, ha fájó szívvel is, feleségét feljelenenie.

KAPITÁNY De maga nem hitt neki.

VENDÉG Akkor már Mirabelre gyanakodtam. Salabu gyógyszerész rémhíreinek tisztázása után kihallgattam.

Mirabel lábát a Piros Bugyellárisból, ahol aznap este is harmonikázott, a tűz kitöréséig ki se tette.

KAPITÁNY És a vallomása?

VENDÉG Rá jellemző. Azt mondta, megbocsátja nekem, hogy gyanúsítom, hiszen ő mindjárt első találkozásunk során, tudja, amikor számomra kecségét lopott, szinte maga ellen vallott. Ám aznap éjjel kizárólag zenélt.

KAPITÁNY Más gyanúsítottak?

VENDÉG Például Orleán úr.

KAPITÁNY Alibijét akaratlanul is igazoltam. Orleán akkor éppen Dömpernek udvarolt. Mármint a pornográf képeit mutogatta, hátha Dömperemmel végigcsinálhatja a csalfa feleség és az áruló fivér tollasbálas trükkjeit.

VENDÉG Viszont mondták, furfangos ember. A barakkot távirányítással, ötszáz méterről. Elvégre raktáros volt és külföldet járt ember. És aztán Pond. Rá emlékszik?

KAPITÁNY Ő az, aki mindenkinek tartozott.

VENDÉG Aznap a zsebébe tett egy húszast, a fizetése többi részét a barakkban hagyta, hogy másnap a tartozásai egy részét megadja. A kocsmába ment. Mirabelnek vissza is adott ötöt, azt rögtön elitták.

KAPITÁNY Már megint Mirabel.

VENDÉG A pezsgő drága még a Piros Bugyellárisban is.

KAPITÁNY Aki pezsgőtől akar berúgni, az csak fizessen.

VENDÉG A maradék tizenöt hamar elfogyott. Pond visszament a barakkba még pénzért. Gondolta, fizetéséből elvesz még tizet. Majd elad valamit. Volt egy ezüst cigarettatárcája.

KAPITÁNY Nem ezüst volt, alpakka. Én vettem meg.

VENDÉG Ezt nem is említette.

KAPITÁNY Nem volt fontos. Vagy mégis?

VENDÉG Fizetését éppen éjfélre itta el. Akkor ment ki a kocsmából a maradék pénzért. Tehát ő járt utoljára a 21-es barakkban.

Vallatása ezen szakaszára pontosan emlékszem. Mit csinált a barakkban? Elhoztam az utolsó húszast. De mit csinált? Bementem a szobámba, felgyújtottam a villanyt, a szekrényből kivettem a pénzt, bezártam a szekrényt, lecsavartam a villanyt és kiléptem. Sietett? Nem siettem. Kereszkérdés. Az imént azt vallotta,

hogy tizet akart kivenni. Mért vett ki akkor húszat?
Pond dadog. Tizet akartam, de be voltam rúgva. Nem
ismerte meg a pénzt? De igen. Meg akartam adni
Mirabelnek még ötöt, hátha azt is együtt elisszuk.
Honnan gondolta, hogy? Mirabel mindig minden
pénzét elissza. Ahogy maga is. Ahogy én. Útközben
látott valami gyanúsát? Érzett füstszagot? Kivel
találkozott? Senkivel. Hazudott. Khly látta magát,
amint az ajtón kijött és valamit zsebre dugott. A
gyufa volt, vallja be! Nem is dohányzom! Akkor mért
volt magánál gyufa? A pénzt raktam zsebre! Ne
hazudjon, maga gyújtotta fel a barakkot. De mért tette
ezt, maga állat, mért?! Pond összetörik, zokog. Nem
én voltam! Otthon a falumban várnak. Ki várja? A
suszter. Kicsoda? A cipôm árát neki is csak félig
fizettem. És onnan hová ment? A susztertől? A
barakktól, miután felgyújtotta.

KAPITÁNY Igen keményen elővette Pond urat.

VENDÉG Na hallja. Már jól jött volna egy valamire való tettes.

KAPITÁNY Magának?

VENDÉG Akkoriban még ambicionált olyasmi, mint siker,
előléptetés.

KAPITÁNY Megértem. De nem Pond volt.

VENDÉG És?

A kapitány nagyot nyújtózkodik.

KAPITÁNY Nézzünk oda. Hajnalodik.

VENDÉG Jó társaságban repül az idő.

KAPITÁNY Leviszem ezt a töltést a füstölőbe. Elkísér? Legalább
megmutatom a készárut.

VENDÉG Hogyne. Egy kis séta... Segítsek?

KAPITÁNY Á, csak összezsírozza magát.

*A kapitány és a vendég kimennek a kolbásszal. A vasajtó csapódik.
Rövid csend után.*

7; Dirth, Mirabel, (Dömper)

Dirth és Mirabel, mint akik már régen ébren vannak.

DIRTH Ön tehát dzseszt játszik?

MIRABEL A dzsessz nem zene.

DIRTH Hogyhogy nem?

MIRABEL Az amerikai néger bosszúja, amivel megkülönbözteti
önmagát. Mert hogy más olyat nem tud csinálni.

DIRTH Az emberre semmi nem jellemző inkább, mint az a pont, ahol magát a többitől elválasztja.

MIRABEL Világos.
Dirth felül, Dömpert bámulja, tagjait rendezgeti.

DIRTH Hogy aludt?

MIRABEL Mégse rúgtam be eléggé. Merev?

DIRTH Dömper kisasszony? Nem. Még nem igazán.
Mirabel kijön a ketrecből, a pálinkához megy, iszik.

MIRABEL Igen. Ahol magát többnek tartja. Ez a vegyes pálinka se rossz.

DIRTH A kapitány italban is delikátesz.

MIRABEL Iszik?

DIRTH Kösz, nem.

MIRABEL És? Most levágatja magát?

DIRTH Így normális.

MIRABEL Tiszteletre méltó döntés.

DIRTH Szurrogátum. Az én pótléka. Ebben a megkülönböztetésben gyülekezik valami alvadt és romlott vér. Ez az infekció az ember lényege. Ha még költő lennék, verset írnék, amelynek az lenne a címe, hogy Temetéstechikai újítás. Alcím: karakterológiai nonszensz. Ékesszóló elégia a megdöbbsentő különbségekről.

MIRABEL De már nem a kolbászban?

DIRTH Ott már mindenki egyenlő. Noha a fűszerezés...

MIRABEL És talán az se mindegy, hogy az embert ki eszi meg. Noha hatalmunk afelett, hogy...

DIRTH Mert különben hatalmunk életünk, vagy bármi felett, ami reális?

MIRABEL Hangulata keserű, herceg.

DIRTH Ugyan.

MIRABEL Házamban, amit meg akartam építeni, a klozettdeszkat bársonnyal vonattam volna be. És belül villanyhuzal melegítette volna. Kellems ráülni. Puha. Meleg. Elvégre van tudomány, vagy nincs? Dolgozzanak azok a tudósok. Értekezés az ízléstelenségről? Levágatása helyett nem izgatja ez a probléma?

DIRTH Nem.

MIRABEL Kár. Gyermekfényképek elemzése? Síremlékek?

DIRTH Írja meg ön.

MIRABEL További tünődés az érdekes emberről, szemben a jelentékennyel?

DIRTH Tisztáztuk. Zsákutca.

MIRABEL És mi van azokkal, akik se nem érdekesek, se nem jelentékenyek? Az ember, akinek füldugó szól a fejében? A zsebében fényképezős telefon? A táskájában termosz vagy ásványvíz? Az orrán napszemüveg? A fején bukósisak? Ha orvos, szívhallgatója van, ha mérnök, kalkulátora? Mindegyik állig fegyverben. Az éne a felszerelése. Mindenki egyedül, szétszóródva a tömegbe. Mind egyszerre beszél, hadonászik, köpköd, vihog, kuncog, dúdol, nem lép egyenesen előre, inkább vitustáncszerűen ugrál, vidám, mintha felszabadult volna, de nem örömből, hanem hülyeségből? Bármit mond, félbeszakítja, és mint egy operettben, dalra fakad? Elhiszi magának, hogy nincs gond, és amit más olyan nyögve visel, azt ő az ablakon kihajítja? Nincs én, csak üresség, nincs sors, csak értelmetlen pojáca. Nem kell élet, még ha oly diadalmas is, csak pénz kell, saját hangjába belebög, nyelvét ölti, szaval, térdét rázza, hadonászik, gyűrött ruhában, mosdatlanul, kócosan, sáros cipőben? Nem kell önérzet, be lehet rúgni, le lehet piszkolni. Meggyôzôdés fölösleges. Nem kell még énpótlék sem. Még megsérteni se lehet. Így akarna boldog lenni, ha egyszer is a boldogságra gondolna. Mit akar? Ő maga se tudja. Vagyis azt akarja, hogy ne akarjon semmit.

DIRTH Folytassa.

MIRABEL Imádkozzunk értük.

DIRTH Például a tetováltakat és a jelvényviselőket is kifelejtette.

MIRABEL És még ki mindenkit. Éljen minden üdvripacs.

8; Kapitány, Vendég, Dirth, Mirabel (Dömper)

A kapitány és a vendég térnek vissza. Már kintről. Vendég anekdotázik.

VENDÉG Ön tizenegy óra tájékában a posta mögött járkált. Szoktam ott járkálni. Aznap jó későn indultam, mert fizetés napja volt. És az mit jelentett? Azt, hogy az út késő estig teli részegekkel, akik ordítanak, énekelnek, kötekednek. Éjfél után már csendesebbek.

Úgy, tehát ön a csendet és a nyugalmat kedveli. Igen, a kiabálásban nem hallom. Mit nem hall?

KAPITÁNY Felébredtek?

VENDÉG Sixtus Turrel esetét mesélem éppen. Rá csak emlékszik?

KAPITÁNY Herceg?

DIRTH Köszönöm.

VENDÉG Azt, hogy a pénze hogyan kamatozik!

KAPITÁNY Parancsol?

VENDÉG Ezt válaszolta Sixtus a vallatásnál. Haha. A pénzem hogyan kamatozik. Magyarázza meg. Pénzemet a takarékbba teszem, esténként kimegyek, kilenc, tíz, tizenegy óra tájban, amikor már csend van. A bankfiók előtt sétálgatok és hallgatom. Ön ezt hallja? Igen, kérem, ott sétálgatok az esti csendben. És ha jól odafigyelek. És milyen hangja van? Perceg? Nem, kérem, ketyeg. A kamat? A kamat. Ketyeg. Az öné is, meg másé is. No de a sajátját meg tudja különböztetni?

KAPITÁNY Hasszqargass úr! Akkor?

DIRTH Igen.

KAPITÁNY Hmm. Rendben. Hozom a kést.

A kapitány visszafordul, kimegy, a vasajtó becsapódik. Csend. Vendég kényszeredetten.

VENDÉG És Illés prófétára se emlékszik?

MIRABEL Rá.

VENDÉG Mi? Hogy lehet valakinek ilyen neve? Na, mindegy. Ha Illés próféta, hát Illés próféta. Foglalkozása segédmunkás a bédéemefnél. Szokványos kérdéseim után, van valami mondanivalója? Jaj annak, aki a végső szót megtalálja. A presszós nő megvolt magának?

MIRABEL Látásból hátulról.

VENDÉG Szerencséje, ha nem közelebbről. Ott áll a presszógép mögött a szépnőségébe behülyülve...

MIRABEL Picurka testi virágzás.

VENDÉG Érzéki ajak, fitoska, tág orrlyukakkal. Azt mondják, akinek ilyen, az rendszerint bôbeszédű. Mondja, drága barátom, végül is mért gyújtotta fel azt a nyomorult barakkot?

MIRABEL Én nem tehettem.

VENDÉG Mégis. Ha maga tette volna? Bizonyos aktusok következménye végtelen. No és a cukrásznő, avagy a százkilós szűz?

MIRABEL Lényegtelen.

VENDÉG A babaházával?! Hercegem, ezt hallgassa meg! Maga is csak gyönyörködött volna dupla ágyában, függönyeiben, szőnyegekben, nappaliban. Falait rózsaszínre festette. És a hajas babái? Ágya fölött Rafael Madonnája. És most figyeljen! Megőrizte a szüzességét az urának. A pincér lett a kiválasztott angyal. Mirabel fogadásokat kötött, hogy a pincér egy hónap múltán elkezd vonzódni a soványseggű nőkhöz. Ami nem csoda, mert ép ésszel egy akkora mennyiségű, lelkes és tiszta hústömeget nem lehet elviselni. A reggeli veszekedések megkezdődtek.

DIRTH A házasság a reggeli veszekedéseken nyugszik.

VENDÉG Igaza van. Mint hegy a köveken. A cukrásznő sírt, a pincér inni kezdett és kimaradt. Aztán megszökött. Mért? Kérdezné az ember? A tisztaság miatt? Megesik, hogy a nippel életre kelnek, válaszolt a férj, a rongybabája voltam, azt hittem, kibírom. A szobámat akarta elpusztítani, zokogott a cukrásznő, a hűtlen férj a barakkot azért gyújtotta fel, tessék, kérem, felakasztatni. Aztán maga ellen vallott, Mirabel. Mert maga is csak egyszer bírta a kövér combok között.

MIRABEL A nők nagyon boldogtalanok tudnak lenni.

VENDÉG De a kompromittáló csomagokat és leveleket maga küldte.

MIRABEL Miket?

VENDÉG Küldöncével, Khlyjal. Ezt szinte bizonyítottnak veszem.

MIRABEL Az a kölyök a láthatatlan gondnok embere volt.

VENDÉG Vagyis a magáé, nemde.

MIRABEL Ugyan.

VENDÉG Mindjárt megismerkedésünk után húsz üres kakaós doboz és egy kis zsák vadgesztenye. Mire célzott ezzel?

MIRABEL Én?

VENDÉG És a vécéfogantyúval? Mellékelve a névtelen feljelentés, hogy Salabu japán kém, bérnyilkos és azsan provokátor?

MIRABEL Mert nem az volt?

VENDÉG És a Százötven Mosdódugó Akció? A telep minden lakosának kis takaros csomagban megcímezve és Khly által kikézbesítve? Annak értelmét ha húsz év után megfejténé? A levelekben pedig tüneményes rágalmak, amelyekben csodálatosképpen semmi nem volt igaz? Herceg! Maga író ember. Őszintén, meg tudna fogalmazni százötven olyan névtelen feljelentést, amelynek minden becses fecnije nélkülözi az igazság halvány lenyomatát is? Ugyankor mind elég vérlázító ahhoz, hogy a telep a tömény gyűlölet és a szünni nem tudó gyanakvás poklává váljék?

DIRTH Nehéz. Komoly tehetség kell hozzá.

VENDÉG Mirabel.

MIRABEL Mért zaklatja ilyesmivel a herceget?

VENDÉG Ó. Persze. Csak fecsegek. Pardon. Hiszen ön nyilván elmélyülne... távozása előtt.

Rövid csend után.

VENDÉG A szingaléz. Talán ő tette mégis. Nem tudni, Harun honnan jött. Úgy mondják, amikor megérkezett, tizenkilenc éves volt és vonzó nő. Mirabel, maga akkor éjjeliőr volt. Azt vallotta, hogy egyszer a barakk sarkában részegen lefektette, de nem tapasztalt semmi különöset. Később, a tüzeset után pár hét alatt férfivá változott. Ténylegesen! Melle elmúlt, hangja elmélyült, szakálla nőtt. Az ilyesmi azért a szingalézeknél is elég ritka lehet. Persze, tudom, hogy változása összefüggésbe volt hozható a figuránssal. Ez az alak rendszeres házaseletet élt a lányával. A lány emiatt ellene vallott, miszerint a barakkot az apja gyújtotta fel. Nem nagyon hittem benne.

9; Vendég, Mirabel, Dirth, Kapitány, (Dömper)

A kapitány tér vissza.

KAPITÁNY Dömper! Hányszor rimáncodtam neki, hogy a bököt ne használja csontozásra! Tessék! Semmi hegye, semmi éle a késnek.

DIRTH Megfenjem?

KAPITÁNY Megtenné?

DIRTH Mutassa.

A kapitány átadja a kést Dirthnek.

KAPITÁNY De nem várhatom el, hogy...

DIRTH Nem fáradtság.

KAPITÁNY Nos...Parancsoljon. Higgyék el, uraim, szenvedést okozni nekem nem feltétlen öröm. A precíz munka az elvem.

DIRTH Nem vészesen életlen. Itt a rácson gyorsan kiélezem.
Dirth fenni kezdi a kést a vasrácson. Éles reszelése közben.

KAPITÁNY Miről volt szó?

VENDÉG Harunról és a figuráns lányáról.

KAPITÁNY Ó, igen. Felemelő szerelmi történet, tragikus végkifejlet...

VENDÉG Ugye? A figuránst mindenki irigyelte, különösen a negyvenen túl lévő férfiak, akiknek leányuk volt. A nők pedig a lányát, akiknek nem volt szerencsájük, hogy apjukkal viszonyt kezdhettek volna. Mondják, Harun viszont iszonyúan félt, hogy apjával ő is viszonyt kezdene, ha ismerné, ki az, vagy ha nem tudja, és találkozik vele.

KAPITÁNY Mondom, egy görög tragédia.

VENDÉG És félelmében változott férfivá.

KAPITÁNY A figuráns lánya pedig szerelemre gyulladt iránta.

VENDÉG A figuráns pedig...

KAPITÁNY Rájuk gyújtotta volna a barakkot...

VENDÉG De akkor az már régen leégett.

KAPITÁNY Azért volt kénytelen agyonlőni őket Orleán raktáros puskájával. Hogy abból mekkora botrány lett. Hogy Orleán a fegyvert honnan szerezte.

VENDÉG Külföldi útján, honnan.

KAPITÁNY Azt a nyomozást már nem maga vezette.

VENDÉG Én nem is nyugodtam volna abba bele, hogy a figuráns volt lánya és a szingaléz gyilkosa.

KAPITÁNY Dehát bevallotta.

VENDÉG És? Ez így túl egyszerű. Ezt az egész szingaléz ügyet is csak Mirabel kuszálta meg: a lányok csak lezbikusok voltak. Ezért őket a figuráns aligha lövi le.

KAPITÁNY Mirabel?

MIRABEL Marhaság.

VENDÉG A végén átláttam ám magán, Mirabel. És tudja, mért nem tartóztattam le a barakk felgyújtása miatt? Mert túl laposnak ítéltém meg az indítékait.

MIRABEL Most sértődjek meg?

VENDÉG A dolgok annál egyszerűbbek, minél bonyolultabbak. Maga csak röhögni akart, nemde? A láthatatlan ember.

A gyújtogató gondnok. A névtelen levelek, a csomagok. Csodás misztifikáció. Ám az indíték nem elég aljas, tehát lapos. Rendőrileg maga megbízta Poundot, gyűjtsa fel a barakkot. Aztán a láthatatlan, mivel nem létező gondnok árnyéka mögé bújva először az óra járásával megegyező, aztán azzal fordított irányban keverte a szart. Mindezt azért, hogy a rendőrség egyéb gazemberségeiről átmenetileg elfeledkezzen. Engem az orromnál fogva próbált vezetni. Így volt?

MIRABEL Nem.

KAPITÁNY Maga tudta?!

VENDÉG Hangsúlyozom: csak rendőrileg.

DIRTH Kész. Elég éles ez.

Csend.

10; Dirth, Kapitány, Mirabel, Vendég, Dömper

KAPITÁNY Rendben. Uraim! Egy stampedit vágás előtt?

MIRABEL Kösz, nem.

VENDÉG Én...kérnék.

A kapitány tölt, közben.

KAPITÁNY A nagy szavak...mellőzendők. De ha óhajt valaki...
Herceg?

DIRTH Nem.

KAPITÁNY Akkor...giga mögé. Jó kis vegyes pálinka ez. Nos.
Hassqargass úr, ha letérdelne a lavór elé...

DIRTH Igen.

VENDÉG A vért...a vérét is felhasználja?

KAPITÁNY Hurkának? Gondoltam rá, de arra valahogy nincs kereslet. Bár olykor, ha ragadozó halra megyek...

MIRABEL Nem mondana valamit mégis?

DIRTH Minek? Na jó. Íme, itt az ember. Aki állandóan önmaga útjában áll. Hogy magát felismerje. Az ember kettő. Maga és önmaga. A maga az, aki, az önmaga, amely a magáról való képet eltorzítja.

KAPITÁNY Ám a kolbászban az ember egymaga maga.

VENDÉG Akár mások húsával is keveredve?

DIRTH Hogy az ember kicsoda, micsoda? Ez a maga, ez az aránylag egyszerű lény? Az önmaga egy sereg fátylat borít rá és elfelejti.

MIRABEL A hazugsággal.

DIRTH Hazudik. Ez az önmegtévesztô mechanizmus utálatra méltóan primitív, amin a másik ember azonnal keresztül lát. A becsapás idegen emberrel nem is szokott sikerülni. Az emberek egymáson többnyire keresztül látnak. Önmagukban a hazugság sikerül.

VENDÉG Kell neki. Hogy sikerüljön. Elvégre.

DIRTH Folyton komédiázik, amit rajta kívül senki más nem hisz el. Az ember ettôl romlik és bûdösödik meg.

KAPITÁNY A kolbászt viszont füstölöm.

VENDÉG Nahát! Szinte kedvet kaptam, hogy magam is jelentkezzek.

KAPITÁNY Tölteléknek? Tegye meg. Herceg?

DIRTH Kezdhetjük.

KAPITÁNY Még egy utolsó szó? Egy kívánság?

DIRTH Hát...tudom, hogy...de ha Dömpert kisasszonytól... Hideg ajkát csókkal illetném, vagy valami ilyesmi.

KAPITÁNY Persze, csak tessék.
Dirth Dömpert csókkal illeti, közben.

VENDÉG Ó, de szép! Melyik is az a mese, amelyben...?
Dömpert horkan fel, aztán undorral, dühvel.

DÖMPER Na! Hé! Mit művel maga?

DIRTH Ô...

DÖMPER A kurva életbe! Mi van?
Némi csend után.

KAPITÁNY Nézzünk oda! Hoppá!

DÖMPER Mit bámulnak?

VENDÉG Ó, semmi, semmi... Csak...

DÖMPER Csak mi?

VENDÉG Pardon.
Dömpert dühösen mászik ki a ketrecbôl, közben.

DÖMPER Állatok. Rohadt, perverz állatok. Mért bámulnak? És mért tettek a ketrecbe? Kikérem magamnak!

DIRTH Kisasszony, az a helyzet, hogy...

DÖMPER Maga ne szóljon hozzám! Arra kell ébredjek, hogy a számat nyalogatja? Döglégy! Mindjárt okádok.
Mirabel felröhög.

VENDÉG Nem emlékszik?

DÖMPER Mire?

VENDÉG Nem emlékszik.

DÖMPER Hogy ez a kövér disznó meghágott, aztán elvágta a torkomat?

VENDÉG Emlékszik?

DÖMPER Mért ne emlékeznek? Talán berúgtam? Nem vagyok hülye.
KAPITÁNY Dehogyan nem.
DÖMPER Ezért még számolok magával, maga szemét alak.
"Nézzünk oda!" Ennyit tud nyökögni. "Hoppá", mi?
VENDÉG A kisasszony feltámadt!
DÖMPER És? Kapitány! Most azonnal szedem össze a motyómat és itthagynom ezt leprafészket.
KAPITÁNY De...
DÖMPER Baromtetű!
Dömper magára csapja a vasajtót. Csend. Mirabel fel-felkuncog, néha felröhög.

11; Kapitány, Vendég, Mirabel, Dirth. Dömper

KAPITÁNY Jól mulat.
MIRABEL Aha.
KAPITÁNY Csak tessék.
MIRABEL Kösz.
KAPITÁNY Ezt a szégyent!
VENDÉG Mégis, min kacag?
MIRABEL Mi lenne..., ha ott bent a füstölőben...az összes kolbásza is egyszer csak...Össztánc! Mi? Herceg!
DIRTH Lesújtó fejlemény.
MIRABEL Ez az ön megítélése szerint érdekes, vagy jelentékeny eset?
KAPITÁNY Őszinte leszek, Mirabel: ez az egy, amit nem kedvelek magában, a cinizmusa.
MIRABEL Ne mondja.
Dömper csapja ki a vasajtót.
DÖMPER Alászolgája, uraim.
KAPITÁNY Várjon már! Dömper! Dömperke! Hova megy?
DÖMPER A pokolba. Nem mindegy magának?
KAPITÁNY Nem megy maga sehová! Nem engedem!
DÖMPER Mi van?!
KAPITÁNY Kérem!
DÖMPER Mit csinál maga?
KAPITÁNY Kérem. Szépen.
DÖMPER Az nem elég.
KAPITÁNY Jó, jó, jó...Bocsánat.
DÖMPER Bocsánat?! Csak?
KAPITÁNY Csak? Csak. Maradjon. Izé. Többé nem fordul elő.

DÖMPER Mi? Mégis hogy képzeled, hogy maga engem csak úgy brutalizálhat? Hát nem! Elmegyek.

KAPITÁNY Megemelem az órabérét.

DÖMPER Mennyivel?

KAPITÁNY Az sok.

DÖMPER Akkor még kétszer..

KAPITÁNY Mondom, hogy az egy is sok.

DÖMPER Isten áldja.

KAPITÁNY Nem érünk rá.

DÖMPER Kétszer.

KAPITÁNY Tartsa a lavórt a herceg alá!

DÖMPER És vasárnap kimenő, és délben ebédszünet.

KAPITÁNY Aztán amíg kivérzik, hozom a perzselőt.

DÖMPER De az artériába vágjon, ne csak nyiszáljon!

KAPITÁNY Dömper kuss. Herceg?

HERCEG Térdelek.

VENDÉG Nem gondolta meg magát?

DIRTH Dömper kisasszony! Kérdezhetek?

DÖMPER Na?

DIRTH Mi volt odaát?

DÖMPER Itt bűdös van.

KAPITÁNY Elnézést, de meg kell magukat zavarjam a csevegésben.

A kapitány elvágja Dirth torkát. Dirth hörög, a pléhlavórba spriccel a vére.

12. Kapitány, Vendég, Mirabel, Dömper, (Dirth)

Hosszabb csend után. Amíg Dirth kiszenved.

VENDÉG Vagy Sacatoll volt? Mirabel? Erről mi a véleménye?

KAPITÁNY Sacatoll?

VENDÉG Aki Angelikával szűrte össze a levét.

KAPITÁNY Ja. No, igyunk egyet.

Amíg a kapitány tölt.

DÖMPER Tente baba, tente.

VENDÉG Elmondom, a vallomásokból mire emlékszem. Hozzá kell tennem mindjárt az elején, hogy az eset eme verziója mindvégig elég homályos maradt. Fogalmam sincs, Mirabel mit akarhatott elérni a kártyák ilyen megkeverésével.

MIRABEL Nyilván élveztem volna a káoszt.

KAPITÁNY Mesélje, barátom.

VENDÉG Szóval Harun, a szingaléz, akkor még női alakjában, három napra eltűnt a figuránssal.

KAPITÁNY Aki aztán lelőtte őt is meg a saját lányát is.

VENDÉG Stimt. Negyedik napon előkerültek holtrészegen. Valahonnan a vonaton megérkeztek. Látta őket a figuráns lánya, ahogy az ágyon henteregnek. Mint vallotta, a tüzeset napján késő délutánig bujálkodtak vagy aludtak.

KAPITÁNY A szingaléz és a figuráns.

VENDÉG Ezen felháborodva a figuráns lánya Salabuval megxökött, "X"-el.

KAPITÁNY Ezt hogy érti?

VENDÉG "X"-el, mint Mexikóba. De csak a restiig jutottak. Ott látták puszogni Angelikát Sacatollal. Sacatoll hol a kevertjét itta, hol Angelika kezét markolászta, hol pedig az asztal lábához helyezett húszliteres marmonkannát simogatta, ami búzlott a benzin szagától.

KAPITÁNY Nocsak.

VENDÉG Akkor a figuráns lánya és Salabu között szóváltás támadt, hová xökjenek. Salabu indulatosan hagyta faképnél a lányt, és útját a fürdősnőhöz vette, vallomása szerint, hogy magáról az út porát lemossa, igazából persze vigasztalódní, ám a fürdősnő ágyát akkor éppen a karácsonyfa-díszítő foglalta el.

DÖMPER Férfiak.

KAPITÁNY Hozom azt a perzselőt.
A kapitány bemegy a vasajton.

13. Vendég, Dömper, Mirabel, (Dirth)

Némi csend után Mirabel biccent, indul le a hajón a vaslépcsôn. Mirabel néhány lépcsô után leül. A szájharmonikán át lélegzik ki-be. Vendég kiált le neki.

VENDÉG Feltámadunk. Mi?

DÖMPER Naná.

MIRABEL Mindig feltámadunk.

Mirabel lélegzik tovább.

